

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W KALISZU
ZA 2017 ROK

Kalisz, marzec 2018 rok

Spis treści

I.	Struktura organizacyjna i zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalisz....	3
II.	Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej – zadania gminy.....	5
	1. Asystent rodziny.....	5
	2. Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.....	7
	3. Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	7
	4. Współfinansowanie ze środków miasta utrzymania dziecka w pieczy zastępczej.....	7
III.	Pieczą zastępczą – zadania powiatu	8
	1. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej	11
IV.	Interwencja Kryzysowa	13
V.	ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY	15
VI.	Pomoc cudzoziemcom	15
VII.	Realizacja wieloletnich przedsięwzięć finansowych.....	16
	1. Projekt: Równi na starcie.....	16
	2. Projekt: Innowacje dla integracji cyfrowej- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na terenie K@lisza- utrzymanie trwałości projektu	16
	3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami	17
	4. Program Regionalny „ Razem Skuteczniej”.....	17
VIII.	Klub Integracji Społecznej	18
IX.	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.....	21
X.	Świadczenia pomocy społecznej.....	24
XI.	Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	41

I. Struktura organizacyjna i zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalisz.

W 2017 roku nastąpiło połączenie jednostek, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu przejął Centrum Interwencji Kryzysowej w Kaliszu, jego mienie, należności i zobowiązania. Wszyscy pracownicy Centrum stali się pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, zachowując wszystkie prawa i obowiązki wynikające ze stosunku pracy. W wyniku połączenia jednostek, zmieniła się struktura organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu – powstał nowy dział – Dział Interwencji Kryzysowej. Tym samym zwiększyły się zadania Ośrodka.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu, w strukturze Ośrodka wyróżniamy działy realizujące poszczególne zróżnicowane zadania.

Dział Asysty Rodzinnej – do zadań należy m. in. zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz koordynacja poradnictwa dla kobiet i rodzin, zgodnie z ustawą „Za życiem”, m. in. poprzez opracowanie i realizacja planu pomocy z rodziną, pomoc w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, rozwiązywanie problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych, wspieranie aktywności społecznej i zawodowej, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, koordynacja poradnictwa dla kobiet w ciąży w oparciu o ustawę „Za życiem”. Dział koordynuje również realizację programu z Funduszu Europejskiej Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) współfinansowanego ze środków UE (bezpośrednimi realizatorami w mieście Kaliszu jest Caritas Diecezji Kaliskiej i Polski Komitet Pomocy Społecznej w Kaliszu).

Dział Pomocy Rodzinie i Dziecku – do zadań należy m. in. zapewnienie pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych poprzez umieszczenie w różnych formach pieczy zastępczej, przyznawanie świadczeń i dodatków wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, pomoc dla osób usamodzielnianych, kierowanie do domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia oraz mieszkań chronionych. W skład tego działu wchodzi:

- Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej – do zadań Zespołu należy m. in. nabór, kwalifikowanie i opiniowanie kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka, organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka oraz rodziny zastępczej i prowadzącego rodzinną pieczę zastępczą, szkolenia i wspieranie psychologiczno – pedagogiczne dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, prowadzenie poradnictwa i pracy socjalnej, organizowanie opieki nad dzieckiem, gdy rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka nie mogą okresowo sprawować opieki z powodów zdrowotnych lub losowych.

Dział Interwencji Kryzysowej – jest czynny całą dobę i realizuje zadania związane z udzielaniem pomocy osobom i rodzinom będącymi ofiarami przemocy w rodzinie lub znajdującym się w innych sytuacjach kryzysowych, interwencyjnym podejmowaniu działań w miejscu zdarzenia kryzysowego, zapewnienie miejsc noclegowych:

- w schronisku dla ofiar przemocy w rodzinie,
- w schronisku dla osób i rodzin będących w stanie kryzysu

W strukturach działu są dwa mieszkania chronione, dla osób z zaburzeniami psychicznymi, starszych i niepełnosprawnych – jedno mieszkanie chronione usytuowane przy ul. Granicznej przeznaczone dla 12 osób, drugie mieszkanie chronione usytuowane w kamienicy przy ul. Częstochowskiej przeznaczone dla 7 osób. (W ramach realizowania projektu unijnego od czerwca 2017 roku powstało jeszcze kolejne mieszkanie chronione usytuowane w kamienicy przy ul. Zamkowej przeznaczone dla 6 usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą).

Ponadto prowadzony jest Przyjazny Pokój Przesłuchań Dzieci w ramach współpracy z wymiarem sprawiedliwości i organami ścigania. Podejmowanie działań informacyjno – edukacyjnych inicjujących i wspierających podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Do zadań ośrodka pomocy społecznej należy obsługa organizacyjno - techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego, która została przypisana Działowi Interwencji Kryzysowej. Zespół Interdyscyplinarny prowadzi procedurę Niebieskich Kart uruchomionych przez różne jednostki, o których mówi ustawa

o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, tj. przez policję, pomoc społeczną, oświatę, służbę zdrowia.

Samodzielne stanowiska:

- ds. współpracy z podmiotami zewnętrznymi i pozyskiwania środków zewnętrznych w tym z Unii Europejskiej - do zadań należy m. in. opracowywanie wniosków, koordynacja realizowania projektów, współpraca z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi, przygotowanie konkursu ofert dot. zlecenia organizacjom pozarządowym zadań z zakresu pomocy społecznej, pomoc cudzoziemcom, pomoc posiadaczom Karty Polaka;

Dział Pomocy Osobom Niepełnosprawnym – do zadań należy m. in. prowadzenie, koordynacja i nadzór zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, które Miasto Kalisz otrzymuje według algorytmu określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 marca 2003 roku. Realizuje programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą PFRON, współpracuje z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych. Ponadto osoby niepełnosprawne otrzymują pomoc w ramach odrębnie finansowanego przez PFRON Programu „Aktywny Samorząd” ze szczególnym uwzględnieniem dofinansowania kształcenia na poziomie wyższym osoby niepełnosprawnych.

Dział Organizacyjno – Administracyjny – do zadań należą m. in. prowadzenie spraw osobowych pracowników, obsługa informatyczna jednostki, instruktaż z zakresu bhp, p. poż., sprawy dotyczące szkolenia i doskonalenia zawodowego pracowników, prowadzenie wszelkich spraw dotyczących administrowania, zapewnienie warunków organizacyjnych i technicznych umożliwiających sprawne wykonywanie zadań ośrodka, administrowanie obiektami ośrodka (w tym remonty, naprawy, konserwacje). Obsługa interesantów w zakresie skarg. Obecnie Ośrodek zajmuje pomieszczenia w budynkach przy ul. Granicznej 1, w budynku przy ul. Obywatelskiej 4, oraz jedno mieszkanie w kamienicy przy ul. Częstochowskiej 45 i jedno mieszkanie w kamienicy przy ul. Zamkowej 14.

Dział Finansowo – Księgowy – do zadań należy realizacja zadań z zakresu obsługi księgowej Ośrodka.

Dział Pomocy Środowiskowej - do zadań należy ustalanie uprawnień, przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej i innymi ustawami. Prowadzenie pracy socjalnej, analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizację zadań, wynikających z rozeznania potrzeb społecznych, rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. W skład tego działu wchodzi:

- 3 sekcje pracy socjalnej,
- sekcja realizacji świadczeń,
- Klub Integracji Społecznej, którego zadaniem jest inicjowanie i organizowanie spotkań integracyjnych, zajęć grupowych i indywidualnych oraz grup samopomocowych dla osób wykluczonych społecznie, prowadzenie bezpłatnego punktu dostępu do Internetu, organizowanie prac społecznie użytecznych oraz nieodpłatnej pracy na cele społeczne.

Szczegółowe zadania wymienionych działów określa regulamin organizacyjny Ośrodka.

II. Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej – zadania gminy

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wyraźnie podzieliła kompetencje między gminą w zakresie pracy z rodziną biologiczną, a organizowaną przez powiat pieczą zastępczą.

1. Asystent rodziny

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych miasto zapewnia wsparcie w formie: pracy z rodziną i pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy i wnioskuje do kierownika ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych i źródeł wsparcia zewnętrznego. **Wsparcie rodziny to profilaktyka i zadania mające na celu ochronę rodziny przed dysfunkcją.** Złożoność i różnorodność zadań, które wynikają z ustawy wymagają długoletniego zaangażowania osób i środków.

Asystent rodziny pracuje z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Taka praca daje możliwość dogłębnego zdiagnozowania przyczyn trudnych sytuacji będących źródłem problemów występujących w danej rodzinie. Praca asystenta rodziny daje możliwość ciągłego wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. O wykonywanie tego zawodu mogą starać się osoby z wyższym i średnim wykształceniem, te ostatnie muszą wykazać, że brały udział w szkoleniach z zakresu, pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentować, co najmniej trzyletni staż pracy z dziećmi lub rodziną.

Asystent ma być bliżej rodziny i jej problemów, a jego elastyczny czas pracy powinien być dostosowany do rytmu życia rodziny i jej realnych potrzeb. Jego rola polega na niesieniu pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, z małoletnimi dziećmi, w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, w tym w prowadzeniu gospodarstwa domowego, planowaniu wydatków i innych obowiązków rodzicielskich. Współpraca z asystentem ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego i prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Z uwagi na to, że dysfunkcyjność rodziny ma charakter złożony, a istniejące problemy determinują występowanie kolejnych, konieczne jest objęcie rodziny tą formą pomocy w sposób długofalowy. Ważnym jest, aby asystent rodziny został wprowadzony w odpowiednim dla rodziny czasie, gdy rodzina nie jest jeszcze w zaawansowanym procesie psychodegradacji społecznej.

W roku 2017 asystą rodzinną objęto **130 środowiska**, w których przebywało **298 dzieci**. Asystenci zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy mieli pod swoją opieką średnio **11 rodzin** (zatrudnienie w 2017 roku – 8,5 etatu)

Rodziny objęte asystą rodzinną. Dane na dzień 31.12.2017 r.

Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach		Dzieci – przedział wiekowy		
	Rodzice	dzieci	0 – 6 lat	7 – 15 lat	16 – 18 lat
130	198	298	125	151	22

Główne problemy występujące w rodzinach objętych asystą rodzinną to: niewydolność wychowawcza, zaniedbania wychowawcze, uzależnienia (alkohol, substancje psychoaktywne), bezrobocie, niezaradność życiowa, rodzina niepełna, upośledzenie umysłowe i choroba psychiczna.

Każda rodzina objęta pomocą asystenta miała inne cele, zasoby i deficyty, do każdej z nich należy podchodzić indywidualnie, aby ustalić skuteczny plan działania z rodziną. Plan działania z rodziną jest aktualizowany wspólnie z rodziną co miesiąc. W ten sposób na bieżąco asystent i rodzina mogą ocenić skuteczność współpracy. Podejmowana współpraca z rodzinami była ukierunkowana na takie problemy jak: budowanie prawidłowych relacji w rodzinie, motywowanie rodzin do samodzielnej realizacji zadań, wprowadzanie treningu czystości, przeprowadzanie rozmów na temat wychowywania dzieci, prowadzenia treningu gospodarowania budżetem domowym, kontrola stanu zdrowia dzieci, poprawa sytuacji materialnej, motywowanie członków rodzin do podejmowania i utrzymywania terapii alkoholowej, pomoc w nauce dzieciom, pokazywanie pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego z dziećmi.

Indywidualna praca z rodziną pozwoliła zmotywować podopiecznych do podjęcia działań, dawno lub w ogóle nie podejmowanych, jak również doprowadzić do wzrostu poczucia ich wartości i sprawczości. Spowodowało to, że 15 rodzin usamodzielniało się i zakończyło współpracę z asystentem.

W 2017 roku dzieci z 4 rodzin nie udało się utrzymać w rodzinie naturalnej z uwagi na nasilający się proces degradacji spowodowany nadużywaniem alkoholu przez ich matki (w każdym przypadku opiekę sprawowały samotne matki) i trafiły one do pieczy zastępczej.

Prowadzona przez asystentów rodziny praca przyczyniła się do m. in: samodzielnego załatwiania spraw urzędowych, utrzymania abstynencji alkoholowej, poprawy sytuacji mieszkaniowej, poprawy sytuacji materialnej, poprawy sytuacji szkolnej dzieci, podjęcia terapii psychologicznej i logopedycznej, pozyskanie innego lokalu mieszkalnego, pozyskanie pracy zarobkowej, co liczbowo obrazuje poniższa tabela.

DZIAŁANIA	Liczba osób
Samodzielne załatwianie spraw urzędowych	45
Podjęcie terapii uzależnień	22
Poprawa sytuacji mieszkaniowej	21
Poprawa sytuacji szkolnej dzieci	28
Utrzymanie abstynencji	16
Zapisanie dzieci do przedszkola	20
Poprawa kontaktów ze szkołą dzieci	21
Podjęcie terapii psychologicznej, logopedycznej	30
Zwiększenie dbałości o zdrowie	40
Uregulowanie prawne sytuacji życiowej	20
Pozyskanie innego lokalu mieszkalnego	11
Podjęcie pracy zarobkowej	27
Poprawa kompetencji wychowawczych	26
Zapisanie dzieci do świetlicy socjoterapeutycznej	15
Prawidłowe gospodarowanie budżetem domowym	21
Pozyskanie źródła dochodu (renty, świadczenia pielęgnacyjnego)	7

Dane MOPS na dzień 31.12.2017r.

Asystenci rodziny w ramach pracy na rzecz rodziny współpracują z wieloma instytucjami. Są to między innymi: kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, przedszkola, do których uczęszczają dzieci rodzin objętych współpracą. Dużym wsparciem dla rodzin objętych asystenturą są funkcjonujące na terenie miasta Kalisza świetlice socjoterapeutyczne, w których m. in. są wprowadzane elementy profilaktyki uzależnień. Asystenci rodziny współpracują również z sądem, policją, Biurem Świadczeń Rodzinnych, poradniami specjalistycznymi, ośrodkami leczenia uzależnień, Miejskim Zarządem Budynków Mieszkalnych i Wydziałem Spraw Społecznych i Mieszkaniowych Urzędu Miejskiego w Kaliszu.

Ponadto asystenci rodziny brali czynny udział w zespołach oceny sytuacji dziecka, które odbywają się w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i PCPR-ach, uczestniczyli również w grupach roboczych w ramach prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty”. Prowadzili warsztaty i organizowali grupy wsparcia dla rodzin z asystenturą rodzinną.

2. Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Od 1 stycznia 2017 roku, z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, poszerzył się obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia (poradnictwa) dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu”, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”.

Na mocy tej ustawy asystent obejmuje wsparciem nie tylko, jak dotąd, rodziny z dziećmi, ale również małżonków oczekujących dziecka i rodziców dziecka w fazie prenatalnej.

Asystent rodziny wspiera kobiety w ciąży i rodziny w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny. Ponadto rodziny, których dotyczy ustawa „Za życiem” są uprawnione do poradnictwa w zakresie: przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Koordynacją w/w poradnictwa zajmuje się asystent rodziny. Polega ona na opracowaniu wspólnie z osobami katalogu możliwego do uzyskania wsparcia oraz występowaniu przez asystenta rodziny w imieniu osób, na ich żądanie, do podmiotów wymienionych w ustawie, w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia, na podstawie pisemnego upoważnienia.

W roku 2017 w ramach ustawy „Za życiem” asystenci rodziny udzielili wsparcia **27 kobietom** ciężarnym, w tym **2 kobietom w ciąży zagrożonej**.

W zakresie tej ustawy podjęto współpracę z: Wojewódzkim Szpitalem Zespołowym, Przychodniami lekarskimi, Fundacją „Pro-Familia”, Biurem Świadczeń Rodzinnych, położnymi i ginekologami.

Ponieważ asystent rodziny podejmuje koordynację wsparcia na wniosek osób złożony do Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, asystenci rodziny opracowali ulotki dotyczące wsparcia rodzin w ramach Ustawy „Za życiem”, aby rozpropagować w społeczności lokalnej informacje na temat w/w ustawy, a tym samym dotrzeć do osób wymagających wsparcia i koordynacji działań w zakresie ustawy.

3. Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej

Pomimo, że zadania asystentury rodzin są zadaniami własnymi gminy, to są one wspierane przez administrację rządową – zgodnie z Resortowym Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej realizowanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu aplikował o środki na zatrudnienie **9 asystentów rodziny**. Kwota środków otrzymanych w ramach konkursu to **181 810,00 zł**, na którą składały się środki z rezerwy budżetowej oraz środki z Funduszu Pracy. Wykorzystano 173 221,88 zł.

4. Współfinansowanie ze środków miasta utrzymania dziecka w pieczy zastępczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminę obowiązek ponoszenia wydatków w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

W pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej jest to 10% wydatków, w drugim roku jest to 30% wydatków, natomiast w trzecim i kolejnych latach jest to 50% ponoszonych kosztów.

W 2017 roku za dzieci umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej poniesiono wydatki w kwocie 916.958,70 zł w tym :

- w wysokości 10% za 29 dzieci,
- w wysokości 30% za 16 dzieci,
- w wysokości 50% za 28 dzieci.

W 2017r. wydatkowano kwotę 457.857,53 zł, która dotyczy dzieci z Kalisza przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Pokryto koszty za pobyt 136 dzieci w pieczy zastępczej w następujący sposób:

- w wysokości 10% za 54 dzieci,
- w wysokości 30% za 45 dzieci,
- w wysokości 50% za 76 dzieci.

III. Piecza zastępcza – zadania powiatu

W ciągu **2017 roku** na terenie miasta Kalisza funkcjonowały **161 rodziny zastępcze** (w tym: 5 zawodowych rodzin zastępczych, 42 niezawodowe rodziny zastępcze oraz 114 spokrewnionych rodzin zastępczych). W rodzinach zastępczych przebywało łącznie 213 dzieci.

Ponadto dla Miasta Kalisza funkcjonowało 5 rodzinnych domów dziecka: 3 w Kaliszu, natomiast 2 na terenie powiatu kaliskiego, zgodnie z zawartymi porozumieniami. W rodzinnych domach dziecka przebywało w 2017 roku - 24 dzieci.

Łącznie w rodzinnej pieczy zastępczej w 2017r. przebywało 237 dzieci.

Spośród wszystkich dzieci umieszczonych w kaliskich rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka 27 to dzieci z terenu innych powiatów – kaliskiego, pleszewskiego, łęczyńskiego, ostrowskiego, krotoszyńskiego, kolskiego, pajęczańskiego, częstochowskiego, kluczborskiego, miasta Wrocław i miasta Poznań.

W 2017 roku w rodzinnej pieczy zastępczej zostało umieszczonych łącznie 29 nowych dzieci (w tym: w rodzinach spokrewnionych 20, niezawodowych 8, rodzinnych domach dziecka 1).

Natomiast 32 dzieci opuściło rodzinną pieczę zastępczą (w tym: 3 dzieci zostało przysposobionych, 8 dzieci wróciło pod opiekę rodziców biologicznych, 3 dzieci trafiło do placówki opiekuńczo-wychowawczej, 14 pełnoletnich wychowanków opuściła rodziny zastępcze i rozpoczęła procesy usamodzielnienia, 4 dzieci opuściło rodziny zastępcze z innych powodów).

Dodatkowo 33 dzieci z terenu miasta Kalisza w ciągu roku 2017 przebywało w sumie w 27 rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów: pleszewskiego, słupeckiego, kaliskiego, sieradzkiego, ostrowskiego, jarocińskiego, garwolińskiego, gnieźnieńskiego, prudnickiego, Pruszcza Gdańskiego, miasta Poznań, przasnyskiego.

Udzielona pomoc finansowa dla rodzin zastępczych – 2017r.

Przeznaczenie środków	Wydatki
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z tytułu niepełnosprawności	1 770 616,93 zł
Świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	18 900 zł
Wynagrodzenia z pochodnymi dla zawodowych rodzin zastępczych	182 389,60 zł
Wynagrodzenia z pochodnymi dla osób zatrudnionych do pomocy w zawodowych rodzinach zastępczych	14 909,20 zł
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	14 100 zł
Wydatki związane z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki.	0 zł
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym.	22 991,58 zł
Środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym.	

Udzielona pomoc finansowa dla rodzinnych domów dziecka – 2017r.

Przeznaczenie środków	Wydatki
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z tytułu niepełnosprawności	287 531,04 zł
Świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	1 500 zł
Wynagrodzenia z pochodnymi dla prowadzących rodzinny dom dziecka	221 156,64 zł
Wynagrodzenia z pochodnymi dla osób zatrudnionych do pomocy w rodzinnym domu dziecka	64 752,70 zł
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	5 700 zł

Środki finansowe innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka.	1 018,36 zł
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka.	47 011,71 zł
Środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka	14 550 zł

Udzielona pomoc finansowa dla rodzin zastępczych na terenie innych powiatów, w których przebywają dzieci pochodzące z terenu Miasta Kalisza – 2017r.

Przeznaczenie środków	Wydatki
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z tytułu niepełnosprawności	379 265,33 zł
Świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	1 500 zł
Wynagrodzenia z pochodnymi dla zawodowych rodzin zastępczych	59 374,72 zł
Wynagrodzenia z pochodnymi dla osób zatrudnionych do pomocy w zawodowych rodzinach zastępczych	12 306,88 zł
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	1 200 zł
Wydatki związane z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki.	0 zł
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	12 348,83 zł
Środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem remontu lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego	0 zł

Na terenie miasta Kalisza w 3 rodzinach zastępczych przebywało w 2017 r. 4 dzieci z powiatu kluczborskiego, częstochowskiego i kolskiego, Miasto Kalisz ponosiło wydatki na opiekę i wychowanie tych dzieci w ramach zawartych z powiatami porozumień, a wydatki te wyniosły 40 339,99 zł (rozliczanie w formie dotacji).

Dodatek wychowawczy dla dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w ramach zadań zleconych realizował dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka świadczenia w formie dodatku wychowawczego finansowanego przez Wojewodę Wielkopolskiego (500+). Świadczeniem tym zostało objętych 162 dzieci umieszczonych w 124 rodzinach zastępczych oraz 24 dzieci umieszczonych w 5 rodzinnych domach dziecka. Wydatki na ten cel stanowią kwotę 1 100 098,82 zł. (kwota wraz kosztami obsługi zadania na ten cel).

Pomoc w integracji ze środowiskiem dla osób opuszczających rodziny zastępcze, niektóre rodzaje placówek opiekuńczo – wychowawczych, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii.

Formy wsparcia dla osób opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Wychowankowie z placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz opuszczający rodzinę zastępczą mogą liczyć na pomoc mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację poprzez świadczoną na ich rzecz pracę socjalną, oraz takie formy pomocy jak:

1. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
2. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
3. Pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej,
4. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
5. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki

Dla wychowanków opuszczających:	Ilość osób	Kwota pomocy
Rodziny zastępcze	37	154 539,73 zł
Placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz MOW-y, MOS-y, zakłady poprawcze i inne	21	64 883,44 zł

Pomoc pieniężna na usamodzielnienie

Dla wychowanków opuszczających:	Ilość osób	Kwota pomocy
Rodziny zastępcze	2	8 241,00 zł
Placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz MOW-y, MOS-y, zakłady poprawcze i inne	5	23 910,00 zł

Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie

Dla wychowanków opuszczających:	Ilość osób	Kwota pomocy
Rodziny zastępcze	4	16 241,00 zł
Placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz MOW-y, MOS-y, zakłady poprawcze i inne	4	17 332,00 zł

Pomoc mieszkaniowa

W 2017 r. w jednej z kamienic przy ul. Zamkowej w Kaliszu oddano do użytku mieszkanie chronione. Mieszkanie przeznaczone jest dla wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych, którzy opuszczają pieczę zastępczą i realizują indywidualny program usamodzielnienia. Mieszkanie przy ul. Zamkowej przeznaczone jest dla 6 wychowanków.

W mieszkaniu chronionym jest zatrudnionych 4 wychowawców po 0,25 etatu, którzy sprawują nadzór nad mieszkaniem, jak również służą pomocą i wsparciem przebywającym w mieszkaniu wychowankom. Zgodnie z decyzjami administracyjnymi, w mieszkaniu chronionym przy ul. Zamkowej przebywa obecnie 5 wychowanków.

Instytucjonalna piecza zastępcza.

Na terenie Kalisza mieści się jeden Dom Dziecka, w którym przebywają dzieci z naszego miasta. O Domu Dziecka będzie mowa w dalszej części niniejszego sprawozdania.

W 2017 r. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza Kaliszem przebywało 39 dzieci z naszego miasta, za pobyt których poniesiono wydatki w łącznej kwocie 1 698 172,39 zł. Dzieci przebywały w placówkach na terenie powiatów:

- kaliskiego - 6 dzieci
- pleszewskiego - 25 dzieci
- jarocińskiego - 3 dzieci
- tureckiego - 1 dziecko
- sieradzkiego - 3 dzieci
- wieluńskiego – 1 dziecko

Miesięczny koszt utrzymania w placówkach w 2017 r. wynosił:

Placówka	Koszt
Dom Dziecka w Liskowie	I- II 4 563,97zł; III-XII – 5 122,30zł
Dom Dziecka w Pleszewie	I – 3 907 zł; II-XII – 3 960 zł
Pogotowie Opiekuńcze w Pleszewie	I – 3659 zł; II-XII – 3 916 zł
Rodzinny Dom Dziecka w Białobłotach	I – 2 779 zł; II-XII – 2 652,46 zł
Placówka Opiekuńczo –Wychowawcza w Rafałowce pow. sieradzki	I-II – 4917,17 zł III – XII – 5 210,71zł
Dom Dziecka w Komornikach	I-XII – 4 129,42 zł
Dom Wsparcia Dziecka i Rodziny „Domostwo” w Górze	I-III – 4 319,47 zł; IV-XII – 4 367,74 zł
Dom dla Dzieci i Młodzieży w Nowym Świecie	I-XII – 2 721 zł

Wydatki za dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu interwencyjnego, ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej . W placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu interwencyjnego (Pogotowie Opiekuńcze w Pleszewie) w 2017 r. przebywało 10 wychowanków, na utrzymanie których miasto Kalisz przekazało łącznie kwotę 369 629,65 zł.

1. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej

Promocja rodzicielstwa zastępczego

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w celu pozyskania nowych kandydatów na opiekunów zastępczych zorganizował kampanię promocyjną. W lokalnej prasie i radiu ukazały się reportaże oraz spoty informacyjne. Pracownicy MOPS w Kaliszu promowali rodzicielstwo zastępcze także podczas „Kina kobiet” w Galerii Amber. Ponadto w ramach kampanii na słupach ogłoszeniowych oraz w niektórych instytucjach oraz szkołach rozwieszono plakaty i pozostawiono ulotki.

Osoby zainteresowane rodzicielstwem zastępczym mogły pozyskać szczegółowe informacje dotyczące warunków pozostania rodziną zastępczą, nie tylko w tut. Ośrodku, ale również na stronie internetowej.

Pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu dzięki promocji rodzicielstwa zastępczego na bieżąco pozyskuje kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze.

W pierwszym kwartale ukończono szkolenie na niezawodowe rodziny zastępcze programem „PRIDE” - rozpoczęte w październiku 2016r. Szkolenie ukończyło 10 osób, które uzyskały kwalifikację. W ciągu roku odbyło się kolejne szkolenie, w wyniku którego 6-osób uzyskało kwalifikację.

W m-cu listopadzie 2017 roku szkolenie dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze rozpoczęło 8 osób. Ponadto przeszkolono 14 kandydatów na spokrewnione rodziny zastępcze. Szkolenie dla kandydatów na spokrewnione rodziny zastępcze prowadzone było według indywidualnego planu szkolenia.

Grupy wsparcia i inne szkolenia podnoszące kompetencje wychowawcze rodzin zastępczych

W 2017 roku osoby prowadzące rodzinne domy dziecka miały możliwość uczestnictwa w szkoleniu podnoszącym kompetencje wychowawcze prowadzonym przez dr Przemysława Gąsiorka w ramach projektu dofinansowanego z Funduszy Europejskich „Równi na starcie”. W szkoleniu wzięło udział 8 osób.

Osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych również miały okazję poszerzyć swoją wiedzę w zakresie oddziaływań wychowawczych. Uczestnicy podzieleni byli na 3 grupy. Każda z grup wzięła udział w 5 spotkaniach, podczas których poruszane były następujące tematy: normy zdrowia emocjonalnego, psychicznego dziecka oraz inne sfery rozwoju, problemy funkcjonowania społecznego, skuteczne stosowanie dyscypliny, relacje ze szkołą i kolegami, praca z dzieckiem nadpobudliwym, zachowania lękowe u dzieci, problemy wieku dorastania oraz tematyka więzi.

Szkolenie w ramach projektu dofinansowanego z Funduszy Europejskich „Równi na starcie” prowadzili: dr Justyna Leszka i dr Przemysław Gąsiorek. W szkoleniu wzięło udział 57 osób.

Rodziny zastępcze i prowadzący rodzinne domy dziecka mają możliwość uczestniczyć w grupie wsparcia prowadzonej przez pracowników Działu Pomocy Rodzinie i Dziecku MOPS w Kaliszu. Grupa wsparcia spotyka się dwa razy w miesiącu według wcześniej ustalonego harmonogramu. Uczestnicy grupy mają możliwość wymieniać się doświadczeniami, udzielać sobie wsparcia emocjonalnego, a także skorzystać z pogadań tematycznych przygotowanych przez prowadzącą grupę.

W 2017r. rozpoczęła funkcjonowanie grupa wsparcia dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych.

Wspieranie rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze i prowadzący rodzinne domy dziecka zostały objęte na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator jest wyznaczany przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał 5 koordynatorów. Pod ich opieką pozostawało w sumie 70 rodzin, w których przebywało łącznie 118 dzieci.

Koordynatorzy – zatrudnieni w ramach zadaniowego czasu pracy - udzielali pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w wypełnianiu ich funkcji.

W ramach wykonywanej przez siebie pracy koordynatorzy odbyli łącznie 1.688 wizyt.

Praca koordynatorów była ukierunkowana na podtrzymywanie więzi dzieci z ich rodzinami biologicznymi (w tym koordynatorzy uczestniczyli w spotkaniach między dziećmi z ich rodzicami biologicznymi lub innymi osobami bliskimi), podnoszeniu kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych, doskonaleniu metod wychowawczych u rodzin zastępczych, rozwiązywaniu i łagodzeniu konfliktów między rodzinami biologicznymi, a rodzinami zastępczymi, zapewnieniu pomocy psychologicznej i reedukacyjnej, zapewnieniu dziecku udziału w świetlicy socjoterapeutycznej, zapewnieniu pomocy w załatwianiu spraw urzędowych.

Pozostałe działania

Pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2017 r. odbyli w sumie 383 posiedzenia w związku z dokonywaniem okresowych ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Oceny sytuacji dzieci w formie pisemnej każdorazowo były przekazywane do Sądu Rejonowego w Kaliszu. Sporządzono 83 oceny prowadzących rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka oraz sporządzono 134 plany pracy z dzieckiem i ich modyfikacji.

Do Ośrodka Adopcyjnego w Kaliszu pracownicy zgłosili informacje o 11 dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną. Na prośbę Ośrodka Adopcyjnego sporządzane były szczegółowe opinie niezbędne przy kwalifikacji dzieci do przysposobienia.

Ponadto w ramach realizowanych zadań pracownicy sporządzali programy usamodzielnienia oraz ich aktualizacje z pełnoletnimi wychowankami rodzin zastępczych. Dokonywano analizy sytuacji kandydatów na różnego typu rodziny zastępcze, wydawano opinie o kandydatach na potrzeby sądu, z kandydatami przeprowadzono badania pedagogiczne i psychologiczne, dokonano kwalifikacji kandydatów, którzy ukończyli szkolenie. Istniejącym rodzinom zastępczym/ prowadzącym rodzinne domy dziecka zapewniano wsparcie, udzielano porad i pomocy m. in. w sporządzaniu wniosków do sądu i innych. Wsparcia psychologicznego udzielono 276 razy. Do sądu składane były wnioski o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej a także o przywrócenie władzy rodzicielskiej. W ramach prowadzonych zadań pracownicy współpracowali ze szkołami, przedszkolami, przychodniami, sądem, Ośrodkiem Adopcyjnym, świetlicami socjoterapeutycznymi i organizacjami pozarządowymi. Ponadto na bieżąco aktualizowane były dane w rejestrze osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz prowadzących rodzinne domy dziecka.

Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu aplikował o środki finansowe w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017”. Pozyskano dotację do wynagrodzeń w kwocie 94 020,00 zł.

IV. Interwencja Kryzysowa

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu zadania interwencji kryzysowej realizuje w oparciu o dwie ustawy: ustawę o pomocy społecznej i ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową objęte są osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej w szczególności udzielane jest poradnictwo: psychologiczne, socjalne, prawne oraz schronienie.

1. W ramach działalności Działu Interwencji Kryzysowej funkcjonują:
 - a) **schronisko dla ofiar przemocy w rodzinie** - w 2017 roku ogółem zamieszkiwały **32 osoby**, w tym 14 – dzieci.
 - b) **schronisko dla osób i rodzin będących w stanie kryzysu**- w 2017 roku ogółem zamieszkiwało **45 osób**, w tym 6- dzieci.

W ramach działań interwencyjnych mogą zostać przyjęte osoby spoza terenu Miasta Kalisza. Gmina właściwa ze względu na zamieszkanie osoby będącej w kryzysie ponosi wydatki w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania w schroniskach. Przyjęcie tej osoby następuje na wniosek osoby zainteresowanej, o czym niezwłocznie informowana jest gmina z terenu, której ona pochodzi. W roku 2017 w schronisku dla osób i rodzin będących w stanie kryzysu przebywało **6 osób spoza miasta Kalisza**, w tym 4 kobiety i 2 dzieci.

- c) **mieszkania chronione:**
 - przy ul. Granicznej – 12 miejsc - przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi, starszych i niepełnosprawnych;
 - przy ul. Częstochowskiej – 7 miejsc -przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi, starszych i niepełnosprawnych;

W 2017 roku do mieszkań chronionych skierowano 26 osób w tym 3 dzieci (łącznie z mieszkańcami opuszczającymi pieczę zastępczą)

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, mieszkania chronione mogą zostać przyznane osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, niepełnosprawność lub chorobę, potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale które nie wymagają opieki świadczonej przez jednostki całodobowej opieki w szczególności:

- 1) osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego.
- 2) osobom starszym
- 3) osobom opuszczającym:
 - a) rodzinę zastępczą,
 - b) placówkę opiekuńczo- wychowawczą.

Do mieszkania chronionego, kieruje się na podstawie decyzji administracyjnej Prezydenta Miasta Kalisza lub z jego upoważnienia Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Odpłatność za pobyt w mieszkaniu chronionym ustala się według stawek określonych przez Radę Miejską w Kaliszu zgodnie z Uchwałą Nr XXII/288/2012 Rady Miejskiej w Kaliszu z dnia 26 kwietnia 2012 roku w sprawie zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych.

2. Dla mieszkańców mieszkań chronionych i schronisk organizowane są różne spotkania okolicznościowe, m. in.:
 - spotkanie grillowe z okazji rozpoczęcia jesieni,
 - piknik „Na ludowo”,

- piknik w Gołuchowie,
 - muzyczna podróż śladami artystów polskiej piosenki w kaliskim Teatrze im. Wojciecha Bogusławskiego,
 - warsztaty kulinarne z okazji Dnia Pieczonego Ziemniaka,
 - Europejski Dzień Seniora,
 - wigilia,
 - i wiele różnych spotkań okolicznościowych, sprzyjających integracji mieszkańców, tworzenia i utrwalania więzi społecznych.
3. W 2017 roku, okresie od 25 listopada do 10 grudnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu przyłączył się do Międzynarodowej Kampanii 16 Dni Akcji Przeciwko Przemocy ze względu na Płeć. Obchody Kampanii 16 Dni są okazją do edukowania na temat zjawiska przemocy w rodzinie całą lokalną społeczność, nie tylko po to, żeby unikać problemu, ale także po to, żeby każdy nauczył się reagować na przemoc. W Kampanii do skorzystania z pomocy i wsparcia specjalistów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu zachęcali pracownicy rozdając ulotki i informatory, a także udzielając podstawowych informacji o jednostce, pełniąc dyżury w:
- Pierwszym Urzędzie Skarbowym,
 - Biurze Świadczeń Rodzinnych,
 - Powiatowym Urzędzie Pracy, Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej,
 - Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.
- W ramach Kampanii 16 Dni włączyliśmy się również w Kampanię Białej Wstążki, która co roku kierowana jest do mężczyzn, ma na celu przeciwdziałanie przemocy wobec kobiet. Noszenie białej wstążki szczególnie przez mężczyzn, ma wyrażać sprzeciw wobec przemocy. Wstążka symbolizuje również osobiste zobowiązania noszących, że nigdy nie będą stosować, akceptować ani milczeć w kwestii przemocy.
4. Dla dzieci ze szkół podstawowych prowadzone były warsztaty z zakresu profilaktyki przemocy. Celem spotkań było przekazanie uczniom wiedzy na temat zagrożeń, a także rozwijanie umiejętności ochrony w sytuacjach wystąpienia zagrożenia przemocą poprzez:
- wzmocnienie w dziecku przekonania, że ma prawo czuć się bezpiecznie,
 - rozwijanie umiejętności identyfikacji sytuacji niebezpiecznych i zagrażających,
 - przekazanie uczniom informacji o konieczności mówienia o zagrażającej sytuacji,
 - dostarczenie informacji dotyczących prawa do zapewnienia pomocy w trudnych sytuacjach.
- W 2017 roku w programie uczestniczyło **180 osób**.
5. Odbyły się spotkania 6 grup edukacyjnych, kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w których uczestniczyło **21 kobiet**.
6. Sekcja psychologów świadczyła codzienną pomoc psychologiczną dla mieszkańców Kalisza. Wszystkie chętne osoby po zgłoszeniu się do placówki mogą skorzystać z indywidualnej pomocy psychologicznej. W 2017 roku psychologowie udzielili pomocy psychologicznej łącznie 595 osobom, przeprowadzili 1160 konsultacji. Psychologowie odebrali 37 zgłoszeń telefonicznych. Odbyli 63 wizyty w środowisku. Odbywali również konsultacje psychologiczne z mieszkańcami mieszkań chronionych i podopiecznymi Schroniska dla ofiar przemocy w rodzinie i Schroniska dla osób i rodzin, będących w stanie kryzysu.
7. Osobom nie zamieszkującym w jednostce udzielono:
- podstawowej pomocy prawnej (tj. pomoc przy pisaniu wniosków do różnych organów np. sądu, prokuratury, policji, urzędów) – 82 osób,
 - pomocy socjalnej – 141 osób
8. W ramach pomocy świadczonej doraźnie funkcjonuje interwencyjny telefon zaufania. Pracownicy w 2017 roku odebrali 701 zgłoszeń z całej Polski z czego podjęcia interwencji wymagało 25 z nich.
9. W 2017 roku miało miejsce wiele zdarzeń losowych i klęsk żywiołowych spowodowanych:
- **nawałnicami**
 - **orkanem Ksawery**

- **orkanem Grzegorz**

Wpłynęło **11 wniosków** o zasiłki celowe z powodu poniesionych strat w budynkach: w tym 9 w budynkach mieszkalnych i 2 w budynkach gospodarczych. Pomocą zostało objęte 11 rodzin, które otrzymały wsparcie finansowe z przeznaczeniem na remont zniszczonych budynków w wys. **63.300 zł.**

10. W 2017 roku w **Przyjaznym Pokoju Przesłuchań Dzieci** odbyły się 3 przesłuchania.
11. Na podstawie 9 postanowień sądu odbyły się 43 spotkania dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznym oraz dzieci, których rodzice są w konflikcie a pozostają pod opieką jednego z rodziców.

V. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

W związku z przejęciem zadań realizowanych przez Centrum Interwencji Kryzysowej w Kaliszu spowodowane połączeniem jednostek, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu zapewnia obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2017 roku Zespół Interdyscyplinarny spotkał się 4 razy. Na jednym z posiedzeń członkowie zespołu dokonali wyboru nowego Przewodniczącego z powodu rezygnacji dotychczasowego Przewodniczącego. Na spotkaniach omawiane były bieżące sprawy, sprawy dotyczące organizacji i regulaminu funkcjonowania zespołu.

W 2017 roku Zespół prowadził 114 procedur Niebieskich Kart uruchomionych w 2017 roku przez:

- funkcjonariuszy policji – 97 NK-A
- pracowników socjalnych – 15 NK-A
- przedstawicieli oświaty – 2 NK-A

Z poprzednich lat tj. z 2014, 2015 i 2016 roku nadal prowadzonych jest 97 procedur Niebieskich Kart. Łącznie prowadzonych jest 211 procedur. W tym celu Przewodniczący Zespołu powołał łącznie 112 Grup Roboczych. W skład Grup Roboczych wchodzi pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu, dzielnicowi Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu, pedagodzy szkolni, kuratorzy sądowi oraz koordynujący pracą Grup Roboczych członkowie Zespołu. W skład Grup Roboczych zostało powołanych 375 członków. Podczas prac Grup Roboczych zostało sporządzonych 93 Niebieskich Kart–C – z domniemaną osobą doznającą przemocy w rodzinie oraz 51 Niebieskich Kart–D – z domniemanym sprawcą przemocy w rodzinie. Średnio Grupy Robocze spotykały się co 1,5 miesiąca, w roku przypadało na 1 procedurę 8 spotkań.

W 2017 roku zostało zamkniętych 101 procedur Niebieskich Kart.

Należy zwrócić uwagę, że system pracy w Dziale Interwencji Kryzysowej w porównaniu z innymi Działami jest bardziej zróżnicowany. Obowiązuje w nim zarówno zrównoważony system pracy z uwzględnieniem nocnej zmiany jak i zadaniowy system pracy oraz podstawowy. Zatrudnienie w Dziale wynosi 15,75 etatu.

VI. Pomoc cudzoziemcom

Cudzoziemcom, którzy są posiadaczami **Karty Polaka** osiedlającym się w Rzeczypospolitej Polskiej, przysługuje świadczenie pieniężne przyznawane na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania w Rzeczypospolitej Polskiej na okres 9 miesięcy. Karta Polaka może być przyznana osobie, która deklaruje przynależność do narodu polskiego i spełnia przesłanki określone w ustawie o Karcie Polaka. Organem właściwym w sprawie przyznania Karty Polaka jest konsul właściwy ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy.

W 2017 roku na terenie Kalisza zamieszkiwało 13 osób, które posiadają Kartę Polaka. Wojewoda Wielkopolski wydał 9 decyzji przyznających świadczenia pieniężne dla 13 osób. Byli to obywatele:

- Ukrainy – 9 osób,
- Białorusi – 3 osoby,
- Rosji – 1 osoba.

Wojewoda Wielkopolski przyznał środki pieniężne na łączną kwotę 43 883,89 zł, które zostały wypłacone osobom uprawnionym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu.

VII. Realizacja wieloletnich przedsięwzięć finansowych

1. Projekt: Równi na starcie

L. p.	Nazwa przedsięwzięcia	Łączne nakłady finansowe	Wydatki poniesione do 31.12.2016 r.	Wydatki poniesione w 2017 r.	Stopień realizacji przedsięwzięcia /((4+5):3/
1	2	3	4	5	6
1.1.1.4	Równi na starcie – Rozwój usług społecznych i zdrowotnych	1 491 830,74	0,00	597 168,90	40,03%

Projekt jest realizowany w partnerstwie Miasto Kalisz/ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu z Fundacją „Z Godnością”

Na realizację projektu pn. „Równi na starcie” Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu poniósł wydatki w łącznej kwocie 298 635,33 zł. Kwota 48 386,64 zł stanowi wkład własny do projektu i została przeznaczona na adaptację **mieszkania wspomaganego** dla 6 wychowanków pieczy zastępczej, pozostała kwota 25 248,69 zł w tym środki z budżetu Unii Europejskiej 223 906,62 zł oraz z Budżetu Państwa 26 342,07 zł stanowi **dofinansowanie do projektu i została przeznaczona m. in. na: wyposażenie mieszkania wspomaganego dla 6 wychowanków, zorganizowanie indywidualnych porad psychologa, terapii rodzin, indywidualnych porad prawnych, grup wsparcia dla: opiekunów faktycznych, rodzin zastępczych, rodzin z asystenturą rodzinną, wychowanków pieczy zastępczej, osób uzależnionych i współuzależnionych, ponadto zatrudniono opiekunów mieszkania wspomaganego. Zorganizowano następujące szkolenia:** dla kandydatów na rodziny zastępcze, szkolenia tematyczne dla rodzin zastępczych i szkolenia doskonalające dla osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz szkolenia dla asystentów osobistych osób niepełnosprawnych. Partner projektu – Fundacja „Z godnością” (PP MOPS) otrzymał na realizację projektu kwotę 298 533,57 zł w tym: środki z budżetu Unii Europejskiej 271 912,31 zł oraz z Budżetu Państwa 26 621,26 zł. Kwoty te Partner przeznaczył na : **zorganizowanie i wyposażenie pomieszczeń, w których zapewnionych jest 20 miejsc krótkookresowego pobytu dziennego i 2 miejsca krótkookresowego pobytu całodobowego dla seniorów i osób z chorobami neurologicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem osób z ograniczeniem sprawności psychoruchowej, które narażone są na alienację społeczną.** Ze środków projektu Partner zatrudnił personel sprawujący opiekę nad podopiecznymi przebywającymi w nowo powstałym ośrodku. Ponośzone były również koszty bieżącego utrzymania ośrodka oraz wyżywienia podopiecznych. Partner zorganizował szkolenie dla opiekunów faktycznych. Projekt jest realizowany w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 7: Włączenie społeczne, Działanie 7.2 Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 7.2.1 Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. Celem głównym projektu jest ułatwienie dostępu dla 184 osób z Województwa Wielkopolskiego do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych w społeczności lokalnej sprzyjającej dezinstytucjonalizacji.

2. Projekt: Innowacje dla integracji cyfrowej- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na terenie K@liza- utrzymanie trwałości projektu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w związku z zapewnieniem trwałości projektu, w 2017 roku poniósł wydatek w wysokości 25 722,37zł na opłacenie abonamentu za dostarczanie sygnału internetowego do 60 gospodarstw domowych (kwota 24 796,80zł oraz ubezpieczenie sprzętu komputerowego 925,57zł). Celem projektu było przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez zapewnienie w okresie realizacji projektu i jego wymaganej trwałości dostępu do szerokopasmowego Internetu a także dostarczenie i instalacja sprzętu komputerowego oraz oprogramowanie w 60 gospodarstwach domowych objętych projektem oraz 9 jednostkach podległych Miastu Kalisz.

Utrzymanie trwałości projektu zaplanowano od listopada 2014 roku do października 2019 roku.

Projekt był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach Osi

Priorytetowej 8. Społeczeństwo informacyjne zwiększenie innowacyjności gospodarki, działanie 8.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu- eInclusion.

3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami

W okresie od 1 sierpnia 2017 do 30 czerwca 2018 rozpoczął się kolejny podprogram Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). W ramach tej współpracy pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu rozpowszechniają informacje o możliwości uzyskania pomocy w ramach tego Programu wśród osób korzystających z pomocy społecznej oraz wydają skierowania do otrzymania pomocy żywnościowej. Do współpracy na terenie naszego miasta przystąpiły takie organizacje jak: Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Kaliszu i Caritas Diecezji Kaliskiej. Pracownicy socjalni do 31 stycznia 2018 r. w ramach Podprogramu 2017 wydali 1508 skierowań na żywność, a z pomocy skorzystało łącznie 2970 osób. W ramach w/w podprogramu prowadzono warsztaty dla osób korzystających z pomocy żywnościowej dotyczące edukacji ekonomicznej i zdrowego żywienia.

Skierowanie na żywność mogą otrzymać osoby, których dochód nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego ustalonego na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz zachodzi co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej tj. sieroctwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezdomność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, przemoc w rodzinie, alkoholizm lub narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, sytuacja kryzysowa czy zdarzenie losowe.

4. Program Regionalny „Razem Skuteczniej”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kaliszu realizował zadania Programu Regionalnego pn. „RAZEM SKUTECZNIEJ” - przyjętego przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego.

Program finansowany jest przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu w ramach środków własnych Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

Celem programu „Razem Skuteczniej” była aktywizacja zawodowa i społeczna osób długotrwale bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

W Programie „Razem Skuteczniej” uczestniczyło **24** podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu. W tym 23 osoby zostały zatrudnione na umowę o pracę na okres 5 miesięcy, w tym 1 osoba po ustaniu 5-miesięcznego okresu zatrudnienia, została zatrudniona czasowo na 2 lata, 1 osoba została skierowana na szkolenie zawodowe.

- Urzędzie Miejskim w Kaliszu
- Zarządzie Dróg Miejskich w Kaliszu
- Domu Pomocy Społecznej,
- II Liceum Ogólnokształcącym,
- Szkole Podstawowej Nr 8
- Zespole Szkół Nr 7,
- Straży Miejskiej w Kaliszu

VIII. Klub Integracji Społecznej

Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej został utworzony w 2005 roku, zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym. Klub znajduje się w siedzibie Ośrodka przy ul. Granicznej 1 A, stąd też wiele osób korzysta ze wsparcia Klubu przy okazji pobytu w Ośrodku (np. poradnictwo, doradztwo zawodowe, bezpłatny dostęp do Internetu, uczestnictwo w grupach wsparcia, warsztatach, konsultacjach, spotkaniach okolicznościowych).

Klub Integracji Społecznej czynny jest od poniedziałku do piątku wg ustalonego harmonogramu zajęć. Zajęcia odbywają się zarówno w godzinach popołudniowych jak i popołudniowych. Głównym celem Klubu jest minimalizowanie zagrożeń związanych ze skutkami wykluczenia społecznego poprzez reintegrację społeczną i zawodową umożliwiającą powrót na otwarty rynek pracy. Klienci obejmowani są wsparciem indywidualnym i grupowym.

W 2017 roku z pomocy Klubu Integracji Społecznej skorzystało 649 osób, na działalność wydatkowano kwotę 11 148,08 zł ze środków własnych miasta.

W Klubie Integracji Społecznej odbywało się szereg działań adresowanych do podopiecznych MOPS

1. Konsultacje indywidualne i grupowe z psychologiem.

Specjalistyczną pomocą psychologiczną zostały objęte **62 osoby**, odbyły się **32 wizyty domowe**.

W ramach Programu Aktywizacja i Integracja psycholog przeprowadził zajęcia grupowe dotyczące m. in. motywacji, samooceny, rozwijania kreatywności.

2. Doradztwo zawodowe

Konsultacje indywidualne oraz warsztaty z doradcą zawodowym dla osób długotrwaniebezrobotnych, odbywały się w każdy wtorek tygodnia. Z pomocy doradcy zawodowego skorzystało **17 osób**. Zajęcia miały na celu poznanie własnego potencjału zawodowego, poznanie sposobów skutecznej autoprezentacji, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej oraz tworzenie profesjonalnego CV.

3. Konsultacje i warsztaty dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych

Konsultacje i warsztaty były prowadzone przez certyfikowanych specjalistów terapii uzależnień. Celem spotkań jest przekazanie podstawowej wiedzy dotyczącej substancji psychoaktywnych, mechanizmów uzależnień, nawrotów do uzależnienia i sposobów radzenia sobie z nimi oraz wskazania instytucji działających na rzecz osób uzależnionych i ośrodków stacjonarnego leczenia uzależnień. Spotkania z osobami uzależnionymi od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, hazardu, leków oraz innych używek i substancji psychoaktywnych odbywały się w kontakcie indywidualnym i grupowym. Spotkania edukacyjne miały na celu podniesienie świadomości na temat problemu uzależnienia oraz wskazanie możliwości zmian postaw i zachowań, również poprzez utrzymanie abstynencji oraz redukcję ryzyka uzależnień. Efektem odbytych spotkań jest znaczny wzrost motywacji osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego w placówkach leczenia uzależnień.

Wskazywano również członkom rodziny możliwość prawnych działań związanych z uzależnieniami. Spotkania odbywały się 2 razy w tygodniu w godzinach popołudniowych.

W spotkaniach brało udział **359 osób** uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem.

4. Grupa wsparcia dla osób z depresją

Adresatami grupy były osoby zmagające się z depresją. Spotkania miały charakter edukacyjny na temat choroby, uczestnicy dzielili się własnymi przeżyciami i doświadczeniami. Poprzez zapewnienie uczestnikom poczucia bezpieczeństwa, atmosfery zrozumienia i akceptacji umożliwiono uczestnikom naukę sposobów radzenia sobie z chorobą. Odbyło się 6 spotkań, w których brały udział **3 osoby**.

5. Grupa wsparcia „Rodzina razem”

W spotkaniu brali udział rodzice wraz z dziećmi. Celem spotkania było omawianie problemów w relacjach między rodzicami a młodzieżą wchodzącą w trudny wiek dorastania. Pracownicy socjalni, którzy byli inicjatorami i organizatorami grupy między innymi czuwali nad przebiegiem

spotkań a także promowali wspólne spędzenie czasu wolnego przez rodziny, zaprezentowali wiele zabaw i gier integracyjnych, które mogą być wykorzystane w życiu codziennym zamiast spędzania czasu „w pojedynkę” np. przed komputerem. Odbyło się 1 spotkanie, w którym wzięło udział **5 osób dorosłych** oraz **7 dzieci**.

6. **Grupa wsparcia dla opiekunów faktycznych osób niepełnosprawnych**

Spotkania grupy służą przede wszystkim wzajemnej pomocy i wymianie doświadczeń z zakresu sprawowania opieki. Odbyły się **22 spotkania**, w których uczestniczyło **14 osób**.

7. **Spotkania grupy wsparcia pn. „Aktywny Senior”**

Spotkania odbywają się 2 razy w miesiącu.

- spotkania okolicznościowe, m. in. z okazji Dnia Kobiet, Tłustego czwartku, Spotkania Wielkanocnego, Mikołajkowego czy Bożego Narodzenia;
 - warsztaty kreatywności Seniorów, których celem było podniesienie świadomości uczestników i wykorzystania własnej wyobraźni i kreatywności w tworzeniu atmosfery Świąt Wielkanocnych.
 - Kino dla Seniora (projekcja filmów fabularnych i edukacyjnych w tematyce dotyczącej wymiarów moralnych i społecznych oraz jakości życia Seniorów w sferze norm i wartości, oraz filmów wspierających i wskazujących przykłady doboru drogi przewycięzania kryzysów i trudnych sytuacji życiowych np. film pt. „Nietykalni”; „Podaj dalej”, „W pogoni za szczęściem” „Zerwany kłós”)
 - spotkania tematyczne;
 - pogadanki;
 - spotkania z kulturą - w dniu 07 marca 2017 r. starsze panie korzystające z pomocy MOPS uczestniczące w grupie wsparcia Aktywny Senior z okazji Dnia Kobiet skorzystały z zaproszenia Klubu Komoda na występ pt. "Kobiety w literaturze, historii i filmie". Przedstawienie przygotowane zostało przez skazanych z grupy teatralnej EPIZOD z Oddziału Zewnętrznego w Kaliszu Aresztu Śledczego w Ostrowie Wielkopolskim. Współorganizatorem imprezy była Miejska Biblioteka Publiczna w Kaliszu.
 - warsztaty kulinarne;
 - warsztaty kosmetyczne;
 - wycieczki rekreacyjne (23.05.2017 r. – Gołuchów i 20.06.2017 r. Dolina Baryczy)
- Ogółem odbyło się **25 spotkań**, w których uczestniczyły **44 osoby**.

8. **Spotkanie choinkowe dla dzieci „Motomikołaje”**

Około 70 motocyklistów z Kalisza, Ostrowa Wlkp. i powiatu pleszewskiego ubranych w stroje Mikołaja obdarowali **80 dzieci** z rodzin objętych pomocą tut. Ośrodka paczkami świątecznymi .

9. **Punkt dostępu do Internetu**

W ramach aktywnego poszukiwania pracy do Klubu zostało skierowanych przez pracowników socjalnych **49 osób**, które poszukiwały ofert pracy dostępnych w Internecie. Osoby korzystające z punktu mogły skorzystać z pomocy w pisaniu listu motywacyjnego itp.

10. **Program Aktywizacja i Integracja**

W 2017 roku w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy w Kaliszu był realizowany Program Aktywizacja i Integracja, określony w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Realizacja Programu Aktywizacja i Integracja w okresie od 18.04.2016r. do 03.12.2016r. miała na celu rozwinięcie umiejętności – kompetencji społecznych oraz powrót do aktywności społecznej i zawodowej jego uczestników w szczególności poprzez poradnictwo specjalistyczne, grupowe zajęcia warsztatowe oraz udział w grupach wsparcia. W ramach Programu Aktywizacja i Integracja przeprowadzone zostały działania w zakresie aktywizacji, integracji społecznej osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, realizujących kontrakty socjalne, osób bezrobotnych z dysfunkcjami powodującymi obniżenie szans na rynku pracy (alkoholizm, brak wykształcenia, itp.), osób bezrobotnych, które cechuje brak lub znacząco obniżona motywacja do podjęcia pracy.

Cel zadania:

- 1) Rozwinięcie bądź wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej.

- 2) Zapobieganie procesom wykluczenia społecznego.
- 3) Podniesienie jakości życia uczestników biorących udział w Programie Aktywizacja i Integracja.
- 4) Podniesienie samodzielności w funkcjonowaniu w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym.
- 5) Przywracanie możliwości lub zdolności uzyskania zatrudnienia lub innej aktywności zawodowej.

Zajęcia integracyjne w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Klubie Integracji Społecznej

Program realizowany był w trzech etapach, jednak w 2017r. zrealizowano dwa etapy:

I etap

Termin: 10.07.2017r.-10.09.2017r.

1. Grupowego poradnictwa specjalistycznego :
 - Warsztaty mające na celu aktywizację i motywację zawodową - 2 godziny tygodniowo.
 - Warsztaty pomagające umiejętnie zarządzać i organizację czasu wolnego - 2 godziny tygodniowo.
 - Warsztaty gospodarowania budżetem domowym - 2 godziny tygodniowo.
2. Grupy wsparcia - 4 godziny tygodniowo

II etap

Termin: 02.10.2017r.-02.12.2017r.

1. Grupowe poradnictwo specjalistyczne:
 - Warsztaty mające na celu rozwijanie kreatywnego myślenia - 2 godziny tygodniowo.
 - Warsztaty nabywania umiejętności i skuteczności w działaniu poprzez naukę obsługi komputera i innych urządzeń biurowych w pracy - 2 godziny tygodniowo
 - Warsztaty mające na celu zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu, a także nabywanie umiejętności poruszania się po rynku pracy z wykorzystaniem Internetu - 2 godziny tygodniowo
 - Trening umiejętności interpersonalnych: sposoby komunikowania się, komunikacja werbalna i niewerbalna, umiejętność pracy w zespole - 2 godziny tygodniowo.
 - Grupa wsparcia: zwalczanie bezradności wobec trudnej sytuacji życiowej, budowania siły i nadziei i poczucia własnej wartości, wymiana przez uczestników grupy użytecznych informacji np. dostępnych ofert na rynku pracy, wymiana doświadczeń i wsparcie emocjonalne - 2 godziny tygodniowo.

W ramach tego programu przeprowadzone były działania w zakresie aktywizacji i integracji dla **20** osób długotrwale bezrobotnych, które cechował brak lub znacząco obniżona motywacja do podjęcia pracy, dla których Powiatowy Urząd Pracy określił III profil pomocy, korzystających z pomocy społecznej i realizujących kontrakty socjalne.

Działania z zakresu integracji społecznej realizowane były w Klubie Integracji

Społecznej w wymiarze 40 godzin miesięcznie w proporcji 10 godzin tygodniowo przez okres 4 miesięcy.

W bloku aktywizacji zawodowej uczestnicy wykonywali prace społecznie użyteczne w ilości 40 godzin miesięcznie w jednostkach organizacyjnych Miasta Kalisza:

1. Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
3. Dom Pomocy Społecznej
4. Dzienny Dom Pomocy Społecznej
5. Straż Miejska
6. Urząd Miasta Kalisza

11. Prace społecznie użyteczne

Na organizowanie prac społecznie użytecznych z budżetu miasta w roku **2017** wydatковано **24 773,04 zł** tj. 40% całości zadania. Pozostała kwota czyli 39 636,86 zł została zrefundowana z Funduszu Pracy będącego w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu.

W 2017 roku do wykonywania prac społecznie użytecznych było przygotowanych 30 miejsc pracy w okresie od czerwca do listopada. Do wykonywania tych prac były skierowane osoby posiadające ustalony przez Powiatowy Urząd Pracy II profil pomocy. Ta forma aktywizacji oprócz zapewnienia uczestnikom możliwości uzyskania środków do życia pomoże uczestnikom wejść małymi krokami na rynek pracy.

Podmioty, w których wykonywano prace społecznie użyteczne:

- Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych
- Dom Pomocy Społecznej
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan”
- Urząd Miejski
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Straż Miejska
- Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna Nr 1
- Zespół Szkół Nr 7
- Zespół Szklono Przedszkolny Nr 1
- Zespół Szklono Przedszkolny Nr 2
- Publiczne Przedszkole Nr 19
- Publiczne Przedszkole Nr 30
- Szkoła Podstawowa Nr14
- Szkoła Podstawowa Nr23
- II Liceum Ogólnokształcące

12. Organizowanie nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne

Do wykonywania tej pracy Sąd Rejonowy w Kaliszu skierował **25 osób**.

Do zakresu czynności trzech pracowników socjalnych została dopisana koordynacja zadań Klubu Integracji Społecznej.

IX. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

W roku 2017 r. zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej były realizowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Wysokość środków na realizację zadań jest przyznawana zgodnie z algorytmem, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. Na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej **w roku 2017** dla miasta Kalisza przypadła kwota **2 534 521 zł**.

Poniżej przedstawiono tabelę, z jakich form pomocy i w jakiej wysokości skorzystały osoby niepełnosprawne w roku 2017 w ramach środków PFRON.

L.p.	Rodzaj wsparcia	Złożone wnioski	Wyplacone dofinansowanie	Kwota
1	Turnusy rehabilitacyjne	374 osoby wraz z opiekunami	310 osobom wraz z opiekunami	266 664
2	Sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	1 206 osób	1 157 osobom	424 163
3	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	94 osób	52 osobom	250 000
4	Dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej	1 osoba	1 osobie	20 000
5	Finansowanie kosztów szkoleń i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych	5 osób	4 osobom	11 809
6	Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki	2 wnioski	229 osobom	40 000
7	Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy	2 wnioski	2 wnioski (2 stanowiska pracy)	60 000

8	Dofinansowanie do działalności WTZ	2 warsztaty (od 01.10.2017 r. 95 uczestników)	2 warsztaty (od 01.10.2017 r. 95 uczestników)	1 461 885
---	------------------------------------	--	--	-----------

Środki przekazywane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych nie pozwalają na realizację wszystkich potrzeb zgłaszanych przez osoby niepełnosprawne.

W roku 2017, zgodnie z §6 ust.1 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych zmniejszono wysokość przyznawanego dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego o 20% od kwoty przysługującej. Dzięki czemu udało się przyznać dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla wszystkich osób które spełniały wymogi formalne.

Dofinansowanie do zakupionych w 2017 roku przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych przyznawanych osobom niepełnosprawnym wynosiło do 50% sumy kwoty limitu wyznaczonego przez ministra właściwego do spraw zdrowia oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie tych przedmiotów i środków. Dofinansowanie otrzymało 1157 osób niepełnosprawnych. Wnioski najczęściej dotyczyły: pieluchomajtek, aparatów słuchowych oraz wkładek usznych, wózków inwalidzkich, balkoników, materacy przeciwodleżynowych oraz obuwia ortopedycznego.

Dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego otrzymało 38 osób niepełnosprawnych. Dofinansowanie do łóżka rehabilitacyjnego dla osoby dorosłej wynosiło do 80% nie więcej jednak niż 2.000 zł. Dofinansowanie dotyczyło między innymi: łóżek rehabilitacyjnych, rowerów rehabilitacyjnych, rotora rehabilitacyjnego, rowerów rehabilitacyjnych trójkołowych, fotela rehabilitacyjno - masującego i bieżni rehabilitacyjnej.

Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych w 2017 r. otrzymały 43 osoby niepełnosprawne mające problemy w poruszaniu się, poruszające się na wózkach inwalidzkich oraz osoby posiadające znaczny stopień niepełnosprawności, w szczególnie uzasadnionych przypadkach po zebraniu dodatkowego materiału dowodowego, również osoby niepełnosprawne posiadające umiarkowany stopień niepełnosprawności. W przypadku dostosowania łazienek dla osób niepełnosprawnych wprowadzono ograniczenie kwotowe tj. do 4.500 zł dofinansowania ze środków PFRON. W 2017 r. dofinansowano również: wykonanie dwóch podjazdów wraz z oporęczowaniem, wykonanie i zamontowanie platformy przyschodowej oraz dofinansowano do oporęczowania wejścia do budynku. W 2017 roku zadanie dotyczące dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu się nie było realizowane.

W roku 2017 wypłacono dofinansowanie dla 9 osób niepełnosprawnych w ramach likwidacji barier technicznych. Dofinansowanie dotyczyło między innymi: zakupu podnośników transportowo-kąpielowych, krzesła kąpielowego nawannowego oraz poręczy nawannowej obracanej, wózków prysznicowych i krzesełek toaletowych.

W roku 2017 wpłynął 1 wniosek o dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej. Podpisano 1 umowę na kwotę 20 000 zł.

Osoba niepełnosprawna z otrzymanych środków PFRON otworzyła działalności zgodnie z PKD: działalność wspomagająca wystawienie przedstawień artystycznych.

W roku 2017 wpłynęły 2 wnioski o zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy na kwotę 155 000 zł. Wypłacono dofinansowanie dla 2 pracodawców na kwotę 60 000 zł na 2 stanowiska pracy.

Stworzono następujące stanowiska pracy: konserwator powierzchni płaskich oraz pracownik małej gastronomii.

Szkolenia dla osób niepełnosprawnych inicjuje i organizuje kierownik Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu, natomiast Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu przekazuje środki finansowe. W 2017 r. zrefundowano szkolenia dla 4 osób niepełnosprawnych na kwotę 11 809 zł.

W Kaliszu funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej.

WTZ prowadzone przez Fundację Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie”, w których terapią od 01.10.2017 roku objętych jest 50 uczestników. Do Warsztatów Terapii Zajęciowej znajdujących się przy ul. Złotej 21 jak i przy ul. Granicznej 20 uczęszczało łącznie 45 uczestników a od 01.10.2017r warsztat rozszerzył swoją działalność o 5 uczestników. W WTZ prowadzonym przez Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Boskiej Opatrzności - Orioniści, terapią objętych jest 45 uczestników niepełnosprawnych. Głównym zadaniem warsztatu jest prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej przy zastosowaniu techniki terapii zajęciowej zmierzającej do rozwijania umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym i podjęcie pracy. W 2017 roku warsztaty opuściło łącznie 2 uczestników. Kwota dofinansowania z PFRON na jednego uczestnika rocznie

wynosiła 15 996 zł., co stanowiło 90% pełnego kosztu. Pozostałe 10% kosztów było dofinansowane ze środków budżetu Miasta Kalisza.

W 2017 roku złożono dwa wnioski o dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Zawarto 2 umowy na łączną kwotę 40 000 zł na dofinansowanie sportu. Jedną z Klubem Sportowym Niepełnosprawnych START, która dotyczyła organizacji i prowadzenia procesu szkolenia zawodników niepełnosprawnych w różnych dyscyplinach sportowych (pływanie, boccia, wioślarstwo) oraz organizacja zawodów sportowych. Drugą umowę zawarto z Fundacją Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie” na organizację XIII Międzynarodowych Halowych Mistrzostw Kalisza Osób Niepełnosprawnych w Lekkiej Atletyce.

Program „Aktywny Samorząd”

Rok 2017 był kolejnym rokiem realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Program „Aktywny Samorząd” jest odrębnie finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Program jest podzielony na dwa moduły.

Łączna kwota otrzymanych z PFRON środków na Moduł I i II wyniosła 280 504 zł. Rozliczenie programu powinno nastąpić po 15 kwietnia 2018 roku. W ramach programu Aktywny Samorząd złożono 94 wnioski, 8 wniosków nie spełniło wymogów formalnych. Zawarto 86 umów na łączną kwotę 235 689 zł. Na dzień 29.01.2018 r. dokonano wypłat dofinansowań w kwocie 182 904 zł. Dofinansowanie otrzymały osoby w ramach poszczególnych modułów :

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

Obszar A - likwidacja bariery transportowej:

- a) Zadanie nr 1 pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (1 wniosek złożony na kwotę 5 000 zł, dofinansowanie wypłacono na kwotę 5 000 zł dla 1 osoby),
- b) Zadanie nr 2 pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B (2 wnioski złożone na kwotę 2 850 zł, dofinansowanie wypłacono na kwotę 1 350 zł dla 1 osoby);

Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- a) Zadanie nr 1 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (12 wniosków złożonych na kwotę 58 342 zł, dofinansowanie wypłacone na kwotę 37 501 zł dla 8 osób);

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- a) Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (złożono 16 wniosków na kwotę 30 982 zł, dofinansowanie wypłacono na kwotę 19 256 zł dla 10 osób)
- b) Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (1 wniosek złożony na kwotę 18 845 zł, dofinansowanie wypłacono na kwotę 17 100 zł dla 1 osoby);

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (9 wniosków złożonych na kwotę 24 000 zł, dofinansowanie wypłacono na kwotę 12 520 zł dla 7 osób).

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym (złożono 53 wnioski, pozytywne zweryfikowanych zostało 48 wniosków, do dnia 29.01.2018 r. wypłacono dofinansowanie dla 38 wnioskodawców na kwotę 90 177 zł).

Ze względu na wprowadzone przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zmiany w zasadach programu dotyczące wypłat dofinansowania, obecnie dofinansowanie do nauki jest wypłacane w transzach. Pierwsza transza została w całości wypłacona. Kolejna transza dopiero będzie wypłacona po przedstawieniu przez studentów informacji o zaliczeniu semestru/półrocza nauki lub po złożeniu zaświadczenia że uczęszczali na zajęcia objęte planem/programem studiów.

W związku z tym, przedłużony został do 15.04.2018r. termin wydatkowania środków PFRON przypadających do realizacji programu „Aktywny Samorząd” na rok 2017 nie wszystkie środki zostały wypłacone, ich wypłata potrwa do połowy kwietnia 2018r.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizują 5 osób.

X. Świadczenia pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu realizując **zadania** w zakresie pomocy społecznej określone w ustawie o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.) wyznaczył główne cele swojej działalności:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie (w miarę możliwości) do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia.
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie
- stworzenie w miarę możliwości jak najszerszego dostępu do korzystania z sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb osób wymagających wsparcia.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

1. osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
2. cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit c lub d lub w art. 186 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 12.12.2013r o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 oraz 2014r. poz. 463 i 1004.), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
 - b) w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany – w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;
3. mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2014r, poz. 1525), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,

- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń przewidzianych ustawą,
2. pracy socjalnej,
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej (m.in. domy pomocy społecznej, mieszkania chronione, schroniska dla bezdomnych, schronisko dla ofiar przemocy w rodzinie, schronisko dla osób i rodzin będących w stanie kryzysu, ośrodki wsparcia),
4. świadczeniu usług opiekuńczych,
5. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
6. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
7. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W 2017 roku 4 667 osobom przyznano świadczenie z pomocy społecznej i wydano łącznie dla nich 15 954 pozytywne decyzje administracyjne.

Ilość osób, którym przyznano świadczenie pomocy społecznej

- w 2017 r. – 4 667 osób
- w 2016 r. – 5 050 osób

Tak więc nastąpił spadek ilości osób ubiegających się o świadczenia pomocy społecznej.

1. Zasiłki i pomoc w naturze udzielone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w 2017 roku.

Rodzaje i wysokość wypłaconych zasiłków w 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

Świadczenie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)		
			ogółem	Dofinansowanie Wojewody	Środki własne miasta Kalisza
zasiłki stałe	877	8 839	4 527 710	4 526 905	805
zasiłki okresowe	1 456	8 549	2 742 202	2 741 689	513
zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	20	28	70 400	0	70 400
zasiłki celowe i w naturze	2 493	8462	2 895 067	0	2 895 067
Zasiłki celowe specjalne	330	472	200 778	0	200 384
Zasiłki celowe na dożywianie *	284 *	328	215 384	38 616	176 768
dożywianie osób starszych, chorych i niepełnosprawnych w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	556	72 478	332 105	244 198	87 907
Dożywianie dzieci	1 264	152 998	821 335	527 726	293 609
Dożywianie dzieci na wniosek dyrektora szkoły	64	5 650	32 962	0	32 962
koszty pogrzebów	24	24	64 428	0	64 428
składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe	761	7 677	368.684	368.684	0

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

* Zasiłki celowe na dożywianie – w tabeli są ujęte osoby, na które były wydane decyzje administracyjne a

zasiłki na dożywianie były przeznaczone dla wszystkich członków rodziny i stanowi to wielkość 861 osób.

Zasiłek stały

W roku 2017 wypłata **zasiłków stałych dla 877 osób** ogółem wynosiła 4 527 710 zł (w tym 754 osoby były samotnie gospodarujące a 123 osoby pozostawały w rodzinie). Wypłacono 8 839 świadczeń. Dotacja od Wojewody Wielkopolskiego wynosiła 4 526 905 zł. Wysokość zasiłku stałego wynosiła od 30 zł do 604 zł. Średnia wysokość zasiłku stałego wyniosła 512,24 zł. Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości: w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 604 zł miesięcznie. Natomiast w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie. Wszystkie potrzeby w tym zakresie zostały zaspokojone.

Zasiłek okresowy

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy należy także m. in. przyznawanie i wypłacanie **zasiłków okresowych**. W 2017 roku wypłacono dla **1 456 osób** 8 549 świadczeń na łączną kwotę 2 742 202 zł. Średnia wysokość zasiłku okresowego wynosiła 320,76 zł. Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek okresowy wypłaca się w kwocie nie niższej niż 50% różnicy pomiędzy wysokością kryterium dochodowego a dochodem osoby/rodziny. Na wypłatę gwarantowanej wysokości zasiłku można uzyskać dotację z budżetu państwa. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu pozyskał dotacje w możliwie maksymalnej wysokości i wypłacał zasiłki jedynie w gwarantowanej kwocie. Dotacja wynosiła 2 741 689,00zł

Zasiłek celowy

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany **zasiłek celowy**, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu. W roku 2017 dla **2 493 osób** na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych wypłacono 8 462 świadczenia na łączną kwotę 2 895 067,00zł. Średnia wysokość zasiłku wynosiła 342,12 zł.

Zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, a także osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tych przypadkach zasiłek celowy może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. W roku 2017 przyznano **28** zasiłków celowych dla 28 osób, które poniosły straty w wyniku **zdarzenia losowego (pożary)** na łączną kwotę **70 400 zł**. Średnia wysokość zasiłku wynosiła 2 514,28zł. Z tytułu klęski żywiołowej (nawałnice, orkan Ksawery i orkan Grzegorz) ze środków Wojewody Wielkopolskiego wypłacono pomoc dla 11 rodzin na kwotę 63 300,00 zł. Ponadto zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej „w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie można przyznać specjalny zasiłek celowy. W 2017 roku zostały przyznane specjalne zasiłki celowe dla **330 osób**, wypłacono 472 świadczenia ma łączną kwotę 200 778,00zł. Średnia wysokość zasiłku wynosiła 425,37zł.

Posiłek – zasiłek celowy

Wypłacono rodzinom **zasiłki celowe na dożywianie** dla 861 osób, na łączną kwotę 215 384,00zł
Posiłek – w ramach programu - „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014 - 2020”

Celem tego programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Z pomocy w formie gorącego posiłku w 2017 roku skorzystało 1.827 osób, w tym 1.328 dzieci a z tego 64 dzieci skorzystało z obiadów w szkole bez konieczności wydawania decyzji administracyjnej na wniosek dyrektorów szkół.

Sprawienie pogrzebu

W roku 2017 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu poniósł koszt w wysokości **64 428 zł** tytułem sprawienia **24 pogrzebów** w tym 5 zmarłym osobom bezdomnym.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe

W 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu opłacał składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby, które nie posiadają innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego a korzystały z pomocy w formie zasiłku stałego. Tą formą pomocy zostało objętych 761 osób. Wypłacono 7 677 świadczeń na łączną kwotę 368.684,30 zł.

2. Przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej

Poniższa tabela wskazuje przyczyny, z powodu których osoby i rodziny korzystały ze świadczeń pomocy społecznej w 2017 roku

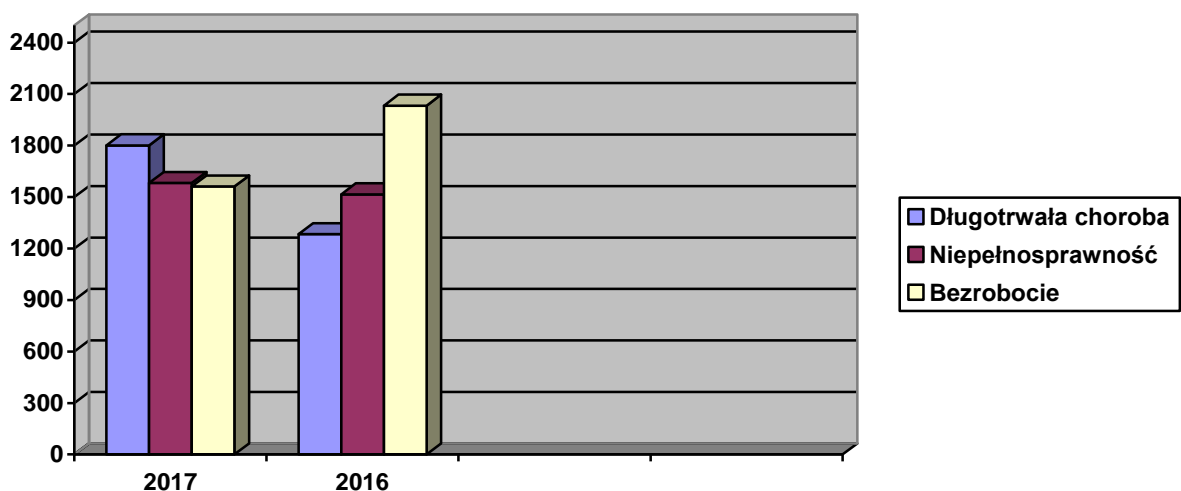
Przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w 2017 roku

Przyczyna	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Bezdomność	112	116
sieroctwo	3	7
potrzeba ochrony macierzyństwa	146	590
bezrobocie	1561	3183
niepełnosprawność	1582	2 453
długotrwała lub ciężka choroba	1801	2 690
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	643	2 195
alkoholizm	317	454
narkomania	38	76
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	92	178
sytuacja kryzysowa	50	16
zdarzenie losowe	20	89
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	11	28

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

Najczęściej występującą przyczyną trudnej sytuacji życiowej była długotrwała choroba, która występowała w 1 801 rodzin. Kolejną przyczyną była niepełnosprawność – z tej przyczyny objętych pomocą były 1 582 rodziny, a z powodu bezrobocia skorzystało 1 561 rodzin.

Najczęstsze przyczyny korzystania z pomocy społecznej w latach 2016-2017r.

Na podstawie analizy danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu należy stwierdzić, że w stosunku do 2016 roku, w 2017 roku zmieniła się najczęściej występująca przyczyna korzystania z pomocy społecznej.

Rok	Najczęściej występująca przyczyna korzystania z pomocy społecznej	Ilość rodzin	Rok	Najczęściej występująca przyczyna korzystania z pomocy społecznej	Ilość rodzin
2017	Długotrwała choroba	1801	2016	bezrobocie	2032
	niepełnosprawność	1582		niepełnosprawność	1516
	Bezrobocie	1561		Długotrwała choroba	1284

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje wiele działań skierowanych na przezwyciężanie trudności życiowych osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej m. in. wykonując pracę socjalną.

3. Praca socjalna

Jednym z zadań pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Zadanie to realizowane jest m. in. poprzez pracę socjalną, w której wykorzystuje się odpowiednie metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia, świadczona jest bez względu na posiadany dochód. Ustawa o pomocy społecznej definiuje pracę socjalną jako „działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi”.

Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, który został zdefiniowany jako „pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny”.

Kontrakt socjalny stwarza płaszczyznę porozumienia umożliwiającą osiąganie postępów, które składają się na poprawę sytuacji klienta pomocy społecznej. Celem zawarcia kontraktu socjalnego, jest wyposażenie osoby znajdującej się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej w kompetencje umożliwiające jej samodzielne zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych i uczestniczenie w życiu gospodarczym i społecznym danej społeczności, a tym samym uniezależnienie jej od świadczeń pomocy społecznej. Zawierana przez pracownika socjalnego umowa z osobą występującą o pomoc do ośrodka pomocy społecznej musi zawierać indywidualny plan wychodzenia tej osoby z trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła.

Niepokojące zjawiska występujące w środowiskach powodują, że praca socjalna jest coraz trudniejsza i wymaga większego zaangażowania ze względu na kumulację problemów.

Pracownik socjalny musi kreatywnie dostosować narzędzia pracy socjalnej do dynamicznie modyfikujących się zmian w społeczeństwie, które bardzo często przybierają charakter patologiczny. W związku z tym zauważalna jest zmiana w charakterze pracy, ale i oczekiwań wobec pracowników socjalnych. Rozmiary potrzeb społecznych wymuszają poszukiwanie nowych rozwiązań w dziedzinie pomocy społecznej.

Ustawa o pomocy społecznej daje możliwość odmowy lub wstrzymania udzielanej pomocy w sytuacji odmowy przez podopiecznego zawarcia kontraktu socjalnego. Zawieranie kontraktów ma chronić indywidualność osób korzystających z pomocy społecznej, rozwijać ich umiejętności, zachęcać do aktywnego poszukiwania pracy, uczyć odpowiedzialności.

W 2017 r pracą socjalną objęto **1354 rodziny**. Pracownicy socjalni zawarli łącznie **304** kontrakty socjalne.

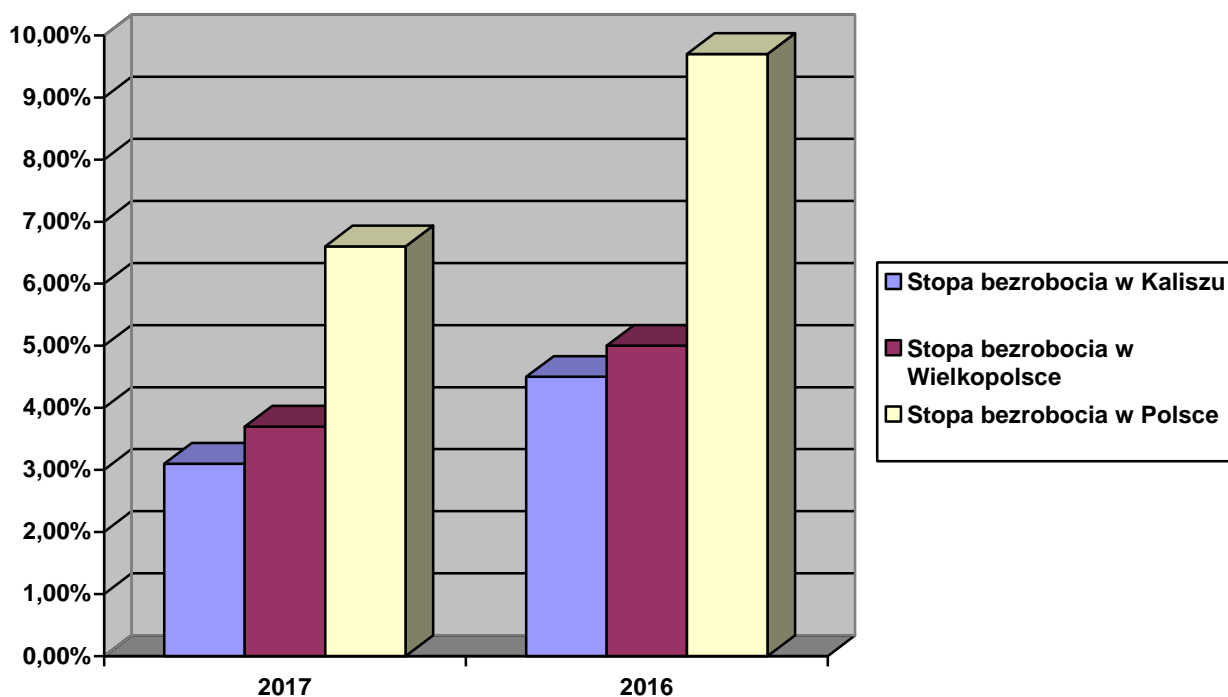
Mierzalne efekty pracy socjalnej, podjętych działań w 2017 roku:

1. Ilość osób, które podjęły pracę okresową lub stałą - **332**
2. Ilość osób, które podjęły naukę w celu uzyskania zawodu – **28**
3. Ilość osób, które podjęły terapię odwykową lub zachowują abstynencję – **251**
4. Ilość osób, które podjęły leczenie psychiatryczne – **89**
5. Ilość osób, które podjęły leczenie ogólne, mimo poprzednich oporów - **157**
6. Ilość osób, które uzyskały umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności- **138**
7. Ilość osób, które otrzymały rentę lub emeryturę - **126**
8. Ilość osób, które odzyskały prawo do opieki nad dziećmi – **4**
9. Środowiska, w których złagodzone konflikty - **194**
10. Ilość osób, które uzyskały alimenty – **49**
11. Ilość osób, które z różnych względów nie ubiegają się już o pomoc - **235**
12. Ilość osób, które uzyskały dodatek mieszkaniowy- **82**

4. Problemy społeczne

1.1. Bezrobocie

Problematyka związana z kwestią bezrobocia jest jednym z istotnych zagadnień będących przedmiotem polityki społecznej państwa.

Źródło: Stopa bezrobocia aktualizowana na podstawie danych GUS (XII.2017 rok)

	2017 rok	2016 rok
Stopa bezrobocia - miasto Kalisz	3,1%	4,5%
Stopa bezrobocia - Wielkopolska	3,7%	5%
Stopa bezrobocia - Polska	6,6%	9,7%

Dane GUS grudzień 2017 r.

W Kaliszu na dzień 30 czerwca 2017 roku zamieszkiwało 60 116 osób będących w wieku produkcyjnym (dane GUS).

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu na dzień 31.12.2017 r. łączna liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 2 403 w tym zamieszkałych w Kaliszu wynosiła 1 498 osób, w tym 817 kobiet. Na dzień 31 grudzień 2017 r. 14,9 % zarejestrowanych bezrobotnych miało prawo do zasiłku, rok wcześniej prawo do zasiłku miało 13,6 % bezrobotnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu z powodu bezrobocia przyznał świadczenia z pomocy społecznej w 2017 roku dla 1 561 rodzin w skali całego roku (brak w MOPS statystyki liczby osób bezrobotnych na dzień 31.12.2017 r.)

Wieloletnie bezrobocie może doprowadzić do dysfunkcji w pełnieniu ról społecznych. Bierność zawodowa i społeczna, niechęć do wychodzenia z domu, stagnacja i znużenie, brak podnoszenia lub zmiany swoich kwalifikacji, obniża szansę na podjęcie zatrudnienia. Taka sytuacja generuje kolejne problemy społeczne (np. ubóstwo, alkoholizm i inne uzależnienia behawioralne), prowadzi do zaniku więzi rodzinnych, wpływa na niski poziom wykształcenia dzieci i młodzieży, pogłębia również niski poziom zaradności życiowej. Mając na uwadze skalę zjawiska, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi w Klubie Integracji Społecznej szereg działań na rzecz osób niepracujących, co ujęte jest w innej części sprawozdania.

1.2. Uzależnienia

Uzależnienia od alkoholu, narkotyków czy substancji psychoaktywnych są jednym z problemów społecznych Miasta Kalisza. W ramach pracy socjalnej z osobami narażonymi na negatywne skutki wykluczenia społecznego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu organizuje spotkania informacyjno – edukacyjne dla osób uzależnionych w Klubie Integracji Społecznej, o czym była mowa wcześniej.

2. Bezdomność

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona.

Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni albo schronisku dla osób bezdomnych. Schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które przystąpiły do kontraktu socjalnego, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Noclegownia zapewnia schronienie osobom bezdomnym, świadcząc tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, w ramach której umożliwia spędzenie nocy w warunkach gwarantujących ochronę życia i zdrowia. Tymczasowe schronienie może być udzielone również w formie ogrzewalni, która umożliwia interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych, co najmniej w miejsca siedzące. W noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, ogrzewalni mogą przebywać osoby zdolne do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce. W szczególnie uzasadnionych sytuacjach dopuszcza się przebywanie osób pod nieznacznym wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych w placówkach dla bezdomnych.

Pomoc przyznawana w formie tymczasowego schronienia w ogrzewalni lub noclegowni nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej, a wydatki poniesione za udzieloną pomoc nie podlegają zwrotowi.

Zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku za osoby bezdomne reguluje Uchwała nr XXVIII/329/2016 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 29.09.2016 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia nie będącymi jednostkami organizacyjnymi Miasta Kalisza realizującymi zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, w których udzielane są osobom bezdomnym świadczenia w formie schronienia, posiłku oraz ubrania.

Tabela dotycząca odpłatności za pobyt w schronisku dla bezdomnych

Procentowy stosunek dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie odpowiednio do kryterium dochodowego	Wysokość odpłatności za pobyt w % liczona od dochodu osoby przebywającej w ośrodku wsparcia
do 100 %	Nieodpłatnie
powyżej 100 % do 150 %	40 %
powyżej 150 % do 200 %	60 %
powyżej 200 % do 250 %	80 %
powyżej 250 %	100 %

W 2017 roku 4 osoby bezdomne były objęte odpłatnością za pobyt w placówkach dla osób bezdomnych. Pozostałe osoby bezdomne nie posiadały stałego źródła dochodu przekraczającego kryterium dochodowego. Bezdomność była przyczyną skorzystania z pomocy społecznej przez 112 rodzin (116 osób w tych rodzinach).

Łącznie wszystkich osób bezdomnych przebywających na terenie Kalisza w 2017 roku było 212 osób.

Tabela dot. bezdomności na terenie Miasta Kalisza

	ROK 2017	ROK 2016
Liczba osób bezdomnych	212	185
w tym mieszkańców Kalisza	145	120

Łączna liczba osób bezdomnych, które przebywały na terenie miasta Kalisza i jednocześnie korzystały z różnego rodzaju form pomocy realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu, wynosiła w 2017 roku – 212 osób. Zauważalny jest wzrost liczby osób bezdomnych z terenu Miasta Kalisza, która w roku 2017 wynosiła 145 osób, co stanowi 68,39% wszystkich bezdomnych przebywających na terenie miasta. W roku 2016 osób bezdomnych z terenu Miasta Kalisza było 120 osób, co stanowiło 64,86% wszystkich bezdomnych. 67 osób bezdomnych pochodziło najczęściej z terenu gmin ościennych, co jest spowodowane faktem, że na terenie tych gmin nie ma placówek dla osób bezdomnych.

Ustawa o pomocy społecznej w sposób szczególnie reguluje właściwość miejscową gminy w stosunku do osób bezdomnych. Art. 101 ust. 2 stanowi, że „w przypadku osoby bezdomnej właściwą miejscowo jest gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały”.

Ust. 7 tego artykułu zawiera zapis zobowiązujący gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania albo na ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały do zwrotu wydatków gminie, która przyznała świadczenia w miejscu pobytu. Tak sformułowane zapisy zobowiązują ośrodek pomocy społecznej do współdziałania z gminami, z których wywodzą się osoby bezdomne. Współpraca dotyczy zarówno postępowania w sprawie ustalenia uprawnień osób bezdomnych do świadczeń z pomocy społecznej, jak i dochodzenia zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia udzielone na podstawie decyzji administracyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu. Wypłacane świadczenia (zasiłki stałe, celowe na leki, odzież, pokrycie kosztów posiłków) dla osób spoza Kalisza są zwracane do budżetu miasta. Pracownik socjalny pracujący z osobami bezdomnymi przeprowadził w 2017 roku 71 wywiadów środowiskowych na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej.

W 2017 roku na terenie Miasta Kalisza funkcjonowały 3 placówki, których działalność ukierunkowana była na zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych:

- 1) Schronisko dla bezdomnych mężczyzn prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta przy ul. Warszawskiej 93 – 40 miejsc noclegowych dla mężczyzn,
- 2) Noclegownia PCK, przy ul. Dobrzeckiej 2 – 40 miejsc noclegowych dla mężczyzn,
- 3) „Ogrzewalnia” przy PCK w Kaliszu - otwarta w godzinach od 7.00 do 18.00, przeznaczona dla osób, które nie mają możliwości przebywania w ciepłych pomieszczeniach w ciągu dnia. Mogą tam przyrządzić sobie ciepły posiłek i napić się gorącej herbaty.

Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta otrzymało dotację z **budżetu miasta w 2017 roku** w wysokości **75 000,00zł** na działania rehabilitacyjne i zapobieganie wykluczeniu społecznemu dla bezdomnych mężczyzn z problemem alkoholowym, posiadających ostatnie miejsce zameldowania w Kaliszu wraz z zapewnieniem im całonocnego schronienia – minimum 20 miejsc.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w 2017 roku na podstawie decyzji administracyjnej, skierował łącznie **26 bezdomnych** mężczyzn. Średnio 1 osoba bezdomna przebywała w schronisku 221,15 dni. Zatem średni dzienny koszt 1 osoby wynosił 13,04 zł.

Osoby bezdomne z terenu Miasta Kalisza korzystały również z placówek dla osób bezdomnych, usytuowanych poza naszym miastem, tj.: Schroniska dla bezdomnych mężczyzn w Ostrowie Wlkp. oraz Schroniska dla bezdomnych mężczyzn - „Dom Bartymeusza” w Domaniewie na terenie Gminy Błaszki, Obie placówki prowadzone są przez **Caritas Diecezji Kaliskiej**, który na realizację powyższego zadania, w tym zapewnienia całonocnego pobytu dla minimum 20 miejsc **w 2017 roku** otrzymał z **budżetu miasta dotację w kwocie 75 000,00 zł**.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w 2017 roku na podstawie decyzji administracyjnej, skierował łącznie do obu placówek **16 bezdomnych** mężczyzn. Średnio 1 osoba bezdomna przebywała w schronisku 125,12 dni. Zatem średni dzienny koszt 1 osoby wynosił 37,46 zł.

Bezdomne kobiety i matki z dziećmi kierowane są do Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu skierował 11 kobiet. Koszt pobytu wynosił **25 zł dziennie od osoby**. Łączny koszt pobytu bezdomnych kobiet w **2017 roku** wyniósł **54.300,00zł** Placówka ta prowadzona jest przez „Caritas” Diecezji Kaliskiej.

Dodatkowo 2 bezdomnych mężczyzn pochodzących z Miasta Kalisza przebywało w innych miejscowościach i tam korzystali ze świadczeń pomocy społecznej. Kosztami tych świadczeń obciążony był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu - 1 osoba bezdomna korzystała z pomocy w formie schronienia w Schronisku Stowarzyszenia Samopomocy „Bursa im. Hansa Christiana Kofoeda” w Warszawie, 1 osoba bezdomna korzystała ze schronienia w Schronisku Towarzystwa Pomocy św. Brata Alberta w Gdańsku. 1 kobieta bezdomna pochodząca z Miasta Kalisza przebywała na terenie gminy Kościerzyna.

Każdego roku jesienią prowadzona jest akcja informacyjna dotycząca możliwości uzyskania pomocy przez

osoby bezdomne. W miejscach, gdzie gromadzą się bezdomni, np. na dworcach kolejowych, autobusowych, w barach i w punktach wydawania żywności są umieszczane informacje zawierające adresy placówek dla bezdomnych i innych miejsc, gdzie można uzyskać pomoc.

W ramach współpracy z różnymi podmiotami, pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wspólnie z funkcjonariuszami Straży Miejskiej, funkcjonariuszami Komendy Miejskiej Policji, pracownikami „Caritas” udają się w teren, gdzie sprawdzają pustostany, altany na terenach ogródków działkowych oraz inne miejsca, w których najczęściej przebywają osoby bezdomne, zwłaszcza w okresie zimy. Osoby bezdomne są informowane o możliwości schronienia oraz możliwości uzyskania pomocy finansowej, rzeczowej, poradnictwa.

Na terenie Kalisza **Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Kaliszu** również zapewnia działania na rzecz bezdomnych, zapewnia nocleg dla minimum 40 osób i na ten cel otrzymał dotację z budżetu miasta w **2017** roku w kwocie **150 000,00zł**. Udziela również dziennego schronienia w tzw. „Ogrzewalni”. Na to zadanie PCK otrzymał w **2017 roku** dotację w kwocie **60 000,00 zł**

Liczba miejsc dla osób bezdomnych – na co wskazują także doświadczenia ubiegłych lat – jest wystarczająca i zaspokaja w pełni potrzeby bezdomnych mieszkańców naszego miasta. Schronienie w naszych placówkach znajdują także bezdomni spoza Kalisza, najczęściej z gmin ościennych, ale także z innych rejonów naszego kraju. W okresie dużych, długotrwałych mrozów wymienione placówki noclegowe zwiększają liczbę miejsc, wykorzystując jako miejsca noclegowe różne pomieszczenia, które na co dzień mają zupełnie inne przeznaczenie, także świetlice.

Efekty prowadzenia pracy socjalnej z osobami bezdomnymi

Osoby bezdomne, nie posiadające żadnego źródła dochodu otrzymują pomoc, na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Oprócz pomocy w formie schronienia czy zasiłku, z osobami bezdomnymi prowadzona jest praca socjalna w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności. Osoby bezdomne otrzymują wsparcie i motywację do rozwiązywania ich problemów rodzinnych czy mieszkaniowych. Są aktywizowani do poszukiwania zatrudnienia, poszukiwania pracy oraz starań o własne mieszkanie a osoby uzależnione są motywowane do podjęcia terapii i kierowane do odpowiednich placówek oraz do terapeutów w Klubie Integracji Społecznej działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kaliszu.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że spośród osób bezdomnych:

- ok 80% osób bezdomnych jest zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, co zwiększa możliwość uzyskania zatrudnienia oraz daje tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego;
- **14** osobom bezdomnym został ustalony stopień niepełnosprawności, (54 osoby bezdomne korzystające z e świadczeń pomocy społecznej posiada stopień niepełnosprawności);
- **33** osoby objęte były pomocą w formie zasiłku stałego;
- **7** osób pobierało zasiłek pielęgnacyjny;
- **17** osób podjęło terapię leczenia uzależnienia od alkoholu,
- **37** osób podjęło pracę stałą lub okresową;
- zostało wydanych 35 decyzji o nabyciu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- **5** osób uzyskało rentę lub emeryturę;
- **3** osoby bezdomne usamodzielniały się i zamieszkały we własnych mieszkaniach;
- **2** osoby zostały umieszczone w domu pomocy społecznej;
- **19** osobom, które opuściły zakład karny, udzielono pomocy w formie schronienia.

Dla innych ośrodków pomocy społecznej przeprowadzono **71 wywiadów środowiskowych** oraz przekazano **47** informacji o sytuacji osób bezdomnych dla innych instytucji, m. in. dla Komendy Miejskiej Policji, Prokuratury, Biura Świadczeń Rodzinnych.

5. Pomoc osobom starszym

Spośród wszystkich mieszkańców liczba osób starszych, za które zgodnie z ustawą z dnia 26.10.2015 r. o osobach starszych, uważa się osoby, które ukończyły 60 rok życia i w Kaliszu wynosiła **28 237 osób**, co stanowi 27,70 % ogółu społeczności miasta Kalisza.

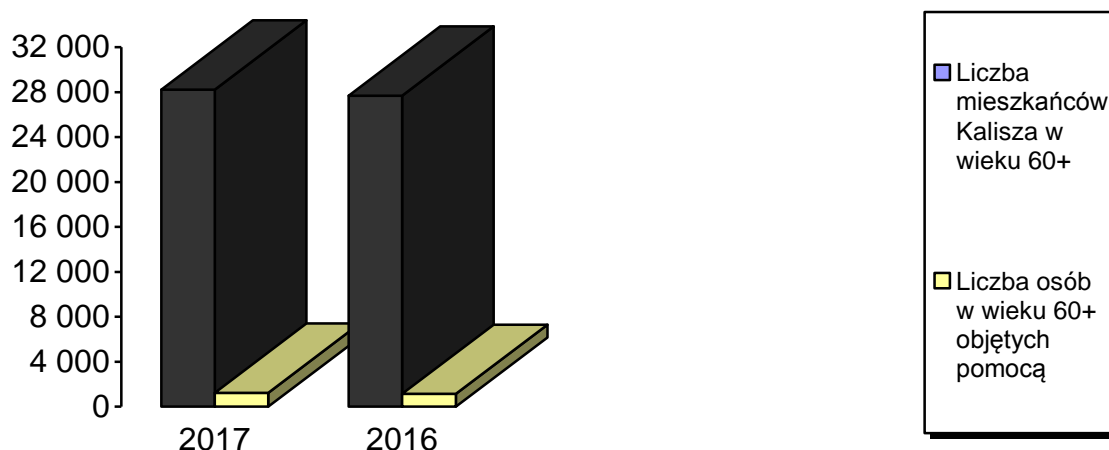
Przedział wiekowy osób, które ukończyły 60 rok życia w 2017 roku:

1. 60 – 64 r.ż. – 7 945 osób
2. 65 - 69 r.ż. – 7 422 osoby
3. 70 r.ż. i więcej – 12 870 osób

Spośród 28 237 osób starszych zamieszkujących w mieście Kaliszu, świadczeniami pomocy społecznej, wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej, w roku 2017 objętych zostało **1 238 osób**, które ukończyły 60 rok życia.

	ROK 2017	ROK 2016
Liczba mieszkańców miasta Kalisza w wieku 60+	28 237	27 692
Liczba osób w wieku 60+ objętych pomocą społeczną	1 238	1 126

Liczba osób w wieku 60+ objętych pomocą na tle ilości osób 60+ zamieszkałych w Kaliszu w latach 2016-2017.

Podstawową zasadą przyjętą w pomocy społecznej na rzecz osób w starszym wieku jest pozostawienie ich w dotychczasowym środowisku zamieszkania tak długo jak tylko jest to możliwe.

Zasada ta ma na celu zapewnienie im możliwości jak najdłuższego, samodzielnego funkcjonowania we własnym domu i środowisku rodzinnym oraz utrzymania sprawności dającej podstawę do niezależnego, aktywnego życia.

W zakresie pomocy i opieki decydujące o możliwości jak najdłuższego przebywania w dotychczasowym środowisku osób starszych są rozwinięte usługi opiekuńcze oraz ośrodki wsparcia dziennego i mieszkania chronione.

5.1. Usługi opiekuńcze dla osób starszych i przewlekle chorych

Przyznawanie pomocy w formie usług opiekuńczych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym (zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 11 ustawy o pomocy społecznej). Należy zaznaczyć, że zgodnie z art.50 ust.1 ustawy o pomocy społecznej osobom samotnym pomoc w formie usług opiekuńczych **przysługuje**, natomiast art.50 ust.2 cytowanej wyżej ustawy stanowi, że usługi **moga być przyznane** osobie, która wymaga pomocy innych osób a rodzina a także wspólnie nie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Oznacza to, że przyznanie usług opiekuńczych dla osoby mającej rodzinę jest świadczeniem fakultatywnym.

Powyższy przepis stwarza organowi pomocy społecznej możliwość, a nie obowiązek przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych dla osób posiadających rodzinę. Natomiast bezwzględnie musi być przyznana pomoc w formie usług opiekuńczych osobą samotnym.

W mieście Kaliszu pomoc w formie usług opiekuńczych świadczą 2 organizacje pozarządowe: Wielkopolski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża z siedzibą w Poznaniu ul. Górna Wilda 99 i Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy z siedzibą w Kaliszu ul. Górnośląska 6, które zostały wyłonione w ramach konkursu ofert, przygotowywanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu. Natomiast dotacja na realizację powierzonego zadania była przekazywana z Urzędu Miejskiego Wydziału Spaw Społecznych i Mieszkańciowych.

Początkowo plan wydatków wynosił 3.256.000,00 zł i musiał zostać zwiększony o kwotę 165.000,00 zł z uwagi na niewystarczające środki na zapewnienie usług opiekuńczych do grudnia 2017 roku. Plan po zmianie wyniósł 3.421.000,00 zł.

Koszt jednej godziny świadczonych usług opiekuńczych zarówno w dni robocze jak i wolne od pracy wynosił 18 zł i wzrósł w stosunku do 2016 roku o 3,50 zł. Tak duży wzrost jednej godziny usług wynikał przede wszystkim ze wzrostu kwoty najniższego wynagrodzenia. Wymusiło to jednak ograniczenie rozmiaru świadczonych usług dla jednej osoby.

Wydatki na tę formę pomocy w okresie od I do XII.2017 roku obrazuje poniższa tabela.

	Od I do XII. 2017 r.		
	Plan	Wykonanie	%
Ogółem środki własne miasta Kalisza	3.421.000,00	3.420.972,00	99,9
PCK	1.714.328,00	1.714.320,00	99,9
PKPS	1.706.660,00	1.706.652,00	99,9

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2017 i 2016:

	ROK 2017	ROK 2016
Ilość osób objętych usługami opiekuńczymi	617	600
Liczba świadczeń (w godzinach)	190 054	230 258
Koszt usług opiekuńczych	3 420 972	3 338 741 zł

Świadczenie usług opiekuńczych w roku 2017:

	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota wydatków	Średnia miesięczna ilość godzin dla 1 osoby
2017 rok	617	190.054	3.420.972,00	25,7
PCK	308	95.240	1.714.320,00	25,7
PKPS	309	94.814	1.706.652,00	25,6

Wydatki związane z zapewnieniem opieki dla osób starszych wymagających pomocy osób drugich wzrastają. Jest to efekt starzenia się społeczności Miasta Kalisza oraz migracji członków rodzin osób starszych, którzy dotychczas zapewniali pomoc i opiekę we własnym, rodzinnym zakresie.

Dalsze zmniejszanie ilości godzin pomocy dla jednej osoby będzie skutkowało wzrostem ilości wniosków o dom pomocy społecznej, którego koszt ponoszony przez miasto dla jednej osoby jest kilkakrotnie wyższy.

Poniższa tabela przedstawia odpłatność za usługi opiekuńcze od I do XII 2017 roku

Kryterium – 634 zł.	Osoba samotna(dochód od – do zł.)	Pełna odpłatność- 18,00 zł. (za 1 godz. usługi)
101-150%	640,34 – 951,00	5% - 0,90 zł.
151- 200 %	957,34 – 1268,00	10% - 1,80 zł.
201- 250 %	1274,34- 1585,00	15% - 2,70 zł.
251 – 300%	1591,34 – 1902,00	30% - 5,40 zł.
301- 400%	1908,34 – 2536,00	50% - 9,00 zł.
401 – 500%	2542,34 – 3170,00	70% - 12,60 zł.
powyżej 500 %	3170,01 zł	100% - 18,00 zł.
Kryterium – 514 zł.	Na osobę w rodzinie	Pełna odpłatność 18,00 zł
101- 150 %	519,14 – 771,00	10 %- 1,80 zł.
151-200 %	776,14 – 1028,00	15 % - 2,70 zł
201 – 250 %	1033,14 – 1285,00	20 % - 3,60 zł.
251 – 300 %	1290,14 – 1542,00	50 % - 9,00 zł
powyżej 301 %	1547,14 zł.	100% - 18,00 zł

Dochody z tytułu odpłatności osiągnięto w 2017 roku w kwocie 647.348 zł.

5.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze

W okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017 roku ilość złożonych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej wniosków o pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym dzieci i młodzieży wynosiła 177.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób dorosłych świadczyła Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych z siedzibą w Kaliszu ul. Korczak 4 A.

Dla dzieci i młodzieży w okresie od 01.01.2017 do 30.06.2017 roku specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczyła Fundacja Na Rzecz Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Nowa Nadzieja” z siedzibą w Kaliszu ul. Nowy Świat 13 oraz Medikor z siedzibą w Kaliszu ul. Aleja Wojska Polskiego 80.

Od 01.06.2017r. do 31.12.2017r. specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci świadczyła Fundacja Wspomagania Rozwoju Dzieci „PAPILIO DZIECIOM” Al. Wojska Polskiego 2a Kalisz oraz Medikor z siedzibą w Kaliszu ul. Aleja Wojska Polskiego 80.

Firmy zostały wyłonione w drodze zamówienia publicznego na usługi społeczne. Środki na zabezpieczenie tej formy pomocy pochodzą od Wojewody Wielkopolskiego.

Koszt 1 godziny świadczonych usług przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych w Kaliszu w dni robocze wynosi 18,50 zł, a w dni wolne od pracy 32 zł.

Koszt 1 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez Medikor w Kaliszu wynosi 50 zł, świadczonych przez Fundację Na Rzecz Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Nowa Nadzieja” z siedzibą w Kaliszu wynosi 49 zł, natomiast świadczonych przez Fundację Wspomagania Rozwoju Dzieci

„PAPILIO DZIECIOM” w Kaliszu wynosi 45 zł.

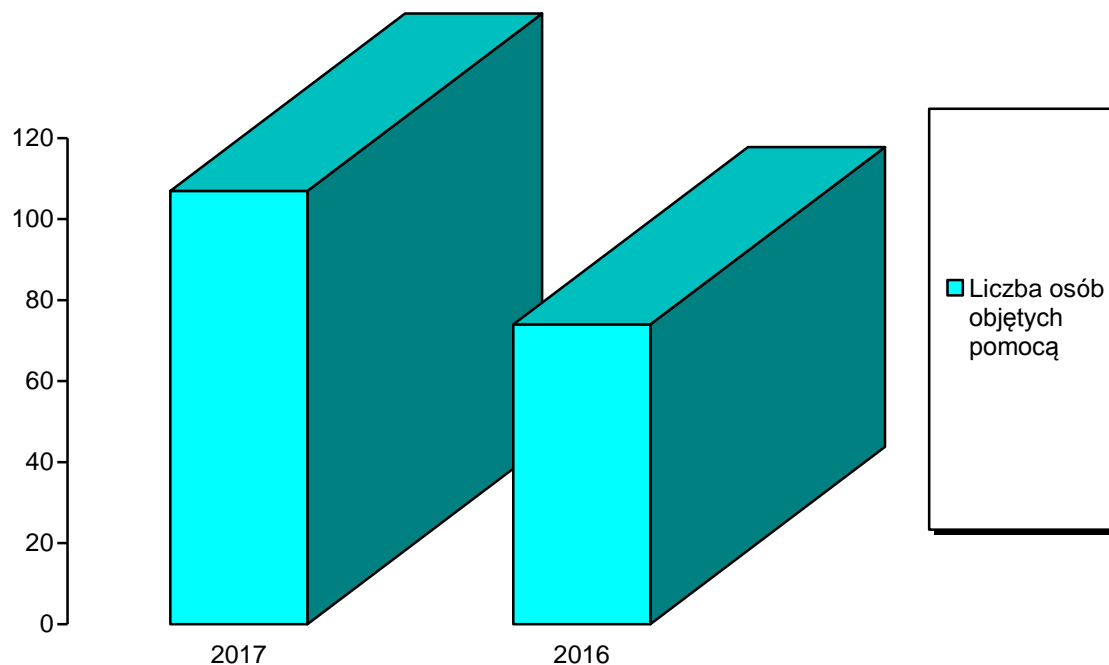
Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone przez Medikor w Kaliszu oraz Fundację Wspomagania Rozwoju Dzieci „PAPILIO DZIECIOM” w Kaliszu oraz Fundację Na Rzecz Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Nowa Nadzieja” z siedzibą w Kaliszu są realizowane tylko w dni robocze.

Wydatki na tę formę pomocy w okresie od I do XII / 2017r. obrazuje poniższa tabela.

	Od I do IX.2017 r.		
	Plan	Wykonanie	%
Ogółem środki od Wojewody Wielkopolskiego	949.800,00	914.120,50	96,2

Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota wydatków
2017 rok	107	37.433	914.120,50
Dla dorosłych	79	31.650	634.686,50
Dla dzieci	28	5.783	279.434,00

Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze od I. 2017 roku przedstawia poniższa tabela.

Kryterium – 634 zł.	Osoba samotna(dochód od – do zł.)	Pelna odpłatność-w zł. dni robocze (R) - 18,50 zł dni wolne (W) – 32 zł
<p>powyżej 100 % - 132,50% 132,50 % -165 % 165 % - 187,50 % 187,50 %- 220 % 220 % – 237,50% 237,50 % -255% 255 % – 265% 265 % – 275% 275 % – 282,50% 282,50 % -290% 290 % - 310% 310 % - 330 % powyżej 330%</p>	<p>634,01 – 840,05 840,06 – 1 046,10 1046,11- 1188,75 1188,76– 1394,80 1394,81 –1505,75 1505,76 –1616,70 1616,71- 1680,10 1680,11 - 1743,50 1743,51 – 1791,05 1791,06 – 1838,60 1838,61 – 1965,40 1965,41 – 2092,20 2092,21 zł</p>	<p>R W 1,5% - 0,28 zł. 0,48 zł 3% - 0,56 zł. 0,96 zł 5% - 0,93 zł. 1,60 zł 7% - 1,30 zł. 2,24 zł 11% - 2,04 zł. 3,52 zł 15% - 2,78 zł. 4,80 zł 22,50%-4,16 zł 7,20 zł 30 % - 5,55 zł 9,60 zł 45 % - 8,33 zł 14,40zł 60 % - 11,10 zł 19,20 zł 75 %- 13,88 zł 24,00 zł 90 % - 16,65 zł 28,80 zł 100% - 18,50 zł./ 32 zł</p>
<p>Kryterium–634 zł. dla osoby samotnie gospodarującej i w rodzinie)</p>	<p>Dochód w zł.(osoby samotnie gospodarującej lub na osobę w rodzinie)</p>	<p>Pelna odpłatność - zł</p>
<p>100 % -132,50% 132,50%-165 % 165 % -187,50 % 187,50 %-220 % 220 % – 237,50% 237,50 % -255% 255 % – 265% 265 % – 275% 275 % – 282,50% 282,50 % -290% 290 % - 310% 310 % - 330 % powyżej 330%</p>	<p>634,01 – 840,05 840,06 – 1046,10 1046,11- 1188,75 1188,76– 1394,80 1394,81 –1505,75 1505,76 –1616,70 1616,71- 1680,10 1680,11 - 1743,50 1743,51 – 1791,05 1791,06 – 1838,60 1838,61 – 1965,40 1965,41 – 2092,20 2092,21 zł</p>	<p>R W 3,5% - 0,65 zł. 1,12 zł 7% - 1,30 zł. 2,24 zł 11% - 2,04 zł. 3,52 zł 15% - 2,78 zł. 4,80 zł 20% - 3,70 zł. 6,40 zł 25% - 4,63 zł. 8,00zł 32,50%-6,01 zł 10,40 zł 40 % - 7,40 zł 12,80 zł 55 % - 10,18 zł 17,60 zł 70 % -12,95 zł 22,40 zł 85 % -15,73 zł 27,20 zł 100 %-18,50 zł 32,00 zł</p>

5.3. Umieszczanie w domach pomocy społecznej.

Prawne podstawy umieszczania w domu pomocy społecznej.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej (art. 54 ust.1 ustawy o pomocy społecznej).

Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej.

Za osoby umieszczone po 1 stycznia 2004 roku w myśl art. 61 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

1. Mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
2. Małżonek, zstępni przed wstępnymi,
3. Gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Odpłatność mieszkańców DPS.

Mieszkaniec domu wnosi opłatę w kwocie stanowiącej 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu. Opłata ta jest wnoszona bezpośrednio do domu pomocy społecznej, w którym dana osoba przebywa.

Osoby zobowiązane do ponoszenia opłat za pobyt w DPS członków rodzin.

Małżonek, zstępni przed wstępnymi opłatę za pobyt członka rodziny w DPS wnoszą zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej:

1. W przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej ($634 \text{ zł} \times 300\% = 1.902 \text{ zł}$), jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,
2. W przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie ($514 \text{ zł} \times 300\% = 1.542 \text{ zł}$), z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w 2017 roku uzyskał dochód w wysokości 321 552,23 zł stanowiący partycypację osób zobowiązanych do utrzymania mieszkańców DPS. Spośród mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej 163 osób posiadało rodziny zobowiązane do alimentacji, w stosunku do 71 osób rodziny uczestniczyły w kosztach utrzymania bliskich w domu pomocy społecznej.

W stosunku do 92 osób, rodzina nie partycypowała w kosztach z uwagi na dochód nie kwalifikujący do ustalenia opłaty za pobyt członka rodziny w DPS. W stosunku do 3 mieszkańców DPS rodzina pokrywała pełen koszt odpłatności. W ciągu roku 3 mieszkańców DPS miało ustaloną odpłatność w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania w DPS.

Natomiast 175 mieszkańców domów pomocy społecznej to osoby samotne, nie posiadające bliskiej rodziny w stosunku do nich Miasto Kalisz pokrywało pozostałe koszty pobytu.

Odpłatność gminy

Gmina, z której osoba została skierowana do DPS ponosi odpłatność w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca domu i osoby zobowiązane.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dopłaca do pobytu mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej. Dopłaty te są różnicowane, w zależności od typu domu i wysokości miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w poszczególnych DPS, do których są kierowani mieszkańcy Miasta Kalisza.

Średnia dopłata Miasta Kalisz do jednej osoby, będącej mieszkańcem Kalisza w domach pomocy społecznej wynosiła 2.742,03 zł.

Tabela 1. Koszty miesięcznego utrzymania mieszkańca w Domach Pomocy Społecznej, w których byli umieszczeni mieszkańcy Kalisza.

Domy Pomocy Społecznej	Ilość osób przebywających w ciągu roku	Miesięczny koszt pobytu jednego mieszkańca	Koszt poniesiony przez miasto Kalisz w skali roku
DPS Kalisz	185	3349,96zł	3 904 649,16zł
DPS Baszków	4	3400,00zł	103 758,08zł
DPS Biskupice	3	2924,07zł	44 525,34zł
DPS Bończa	1	2950,00zł	10 569,33zł
DPS Chleбно	2	3299,11zł	61 962,24zł
DPS Chróscin-Wieś	8	2804,20zł	157 929,92zł
DPS Falmierowo	3	3189,27zł	78 748,89zł
DPS Gębice	1	3529,89zł	28 106,15zł
DPS Kobyla Góra	8	3147,00zł	203 276,13zł
DPS Kochłowy	7	3100,00zł	180 703,30zł
DPS Konin	1	3350,00zł	34 874,40zł
DPS Kraków	1*	3842,00zł	9 816,41zł
DPS Krasnystaw	2	2965,71zł	23 918,88zł
DPS Kotlin	2	3996,61zł	32 078,53zł
DPS Lisków	14	3217,55zł	252 761,26zł
DPS Marszałki	14	3130,00zł	298 201,52zł
DPS Mielżyn	4	3843,14zł	178 509,60zł
DPS Ostrów Wlkp.	3	3684,69zł	106 850,58zł
DPS Osiek	2	3311,00zł	56 058,00zł
DPS Pleszew	18	3229,22zł	475 507,27zł
DPS Psary	23	3297,71zł	573 835,25zł
DPS Pakówka	3	3060,00zł	72 359,16zł
DPS Rzetnia	0	3200,00zł	163,66zł
DPS Rożdżały	9	2891,90zł	13 922,01zł
DPS Jedlanka	1	3384,00zł	7 397,92zł

DPS Sieradz	8	2891,90zł	223 714,22zł
DPS Skęczniew	6	3272,52zł	111 606,52zł
DPS Skubarczewo	1	3278,00zł	25 730,76zł
DPS Ślesin	2**	3827,75zł	55 340,17zł
DPS Wielka Nieszawka	1	3127,12zł	18 147,51zł
DPS Wielen	1	3378,98zł	28 453,38zł
DPS Wierzbica	1	3400,00zł	8 993,60zł
DPS Zimnowoda	1	3263,48zł	31 990,68zł

**Osoba przeniesiona do DPS Marszałki*

*** 1 osoba przeniesiona do DPS Skęczniew*

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu.

W 2017 roku 338 mieszkańców pochodzących z Miasta Kalisza przebywało w domach pomocy społecznej i na ten cel wydatkowano środki w wysokości 7 414 459,83zł. Dla porównania w roku 2016 na ten cel wydatkowano 6.908 530,33zł.

Największą kwotę przekazano do Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu tj. 3.904.649,16 zł za 185 mieszkańców a pozostałą kwotę tj. 3.509.810,67 zł za pobyt mieszkańców Kalisza przebywających w domach pomocy społecznej poza terenem miasta Kalisza (specjalistycznych).

W 2017 roku 167 osób zostało zakwalifikowanych do skierowania do domów pomocy społecznej. Umieszczonych zostało łącznie 84 osoby (w tym 48 osób w Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu i 36 osób w domach pomocy społecznej poza Kaliszem).

Na podstawie analizy danych stwierdzić należy, że wzrost kosztów utrzymania mieszkańców Domu Pomocy Społecznej oraz starzenie się społeczeństwa Miasta Kalisza generują znaczne koszty świadczeń pomocy społecznej na rzecz osób starszych. W związku z powyższym długofalowa polityka senioralna w perspektywie czasu będzie związana ze znacznym wzrostem wydatków w budżecie Miasta Kalisza związanych z pomocą ludziom starszym.

XI. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej

W celu realizacji zadań pomocy społecznej Ustawa o pomocy społecznej upoważnia jednostki samorządu terytorialnego do tworzenia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, które działają i realizują zadania w poszczególnych obszarach społecznych. W Kaliszu są to:

- Dom Pomocy Społecznej, ul. Winiarska 26,
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej, ul. Cegielniana 6,
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan”, ul. Widok 77,
- Dom Dziecka, ul. Skarszewska 3 oraz filia ul. Prosta 1
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Obywatelska 4 który z uwagi na to że Kalisz jest miastem na prawach powiatu realizują również zadania powiatowego centrum pomocy społecznej

1. Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu

Na terenie Kalisza funkcjonuje jeden Dom Pomocy Społecznej, który mieści się przy ul. Winiarskiej 26. Dom dysponuje 180 miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych. Średnia wieku mieszkańca DPS w Kaliszu wynosiła 80 lat.

Spośród mieszkańców Domu Pomocy Społecznej:

74 – podopiecznych to osoby leżące wymagające pomocy osób drugih,

67 - mieszkańców porusza się przy pomocy osób drugih lub sprzętu rehabilitacyjnego,

39 - mieszkańców porusza się samodzielnie.

Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańców. Organizacja domu, zakres i poziom świadczonych usług uwzględniają w szczególności wolność, intymność, godność, poczucie bezpieczeństwa oraz sprawność fizyczną i psychiczną zamieszkujących osób.

Dla swoich mieszkańców kaliski Dom Pomocy Społecznej organizuje wiele imprez okolicznościowych z okazji świąt np. Dzień Kobiet, Walentynki, Andrzejkę, Wigilia Bożego Narodzenia, imprez integracyjnych i kulturalno-oświatowych, np. udział w spektaklach teatralnych, czytanie klasyków literatury, koncerty, programy okolicznościowe oraz konferencje. Zapraszani są liczni goście związani z promocją zdrowia, szeroko rozumianej sztuki i rozrywki.

DPS w Kaliszu jest placówką otwartą na współpracę ze szkołami, uczelniami wyższymi. Dzieci i młodzież chętnie odwiedzają seniorów prezentując im swoje umiejętności.

W 2017 roku Wojewoda Wielkopolski przekazał dotację w kwocie 746 839zł na utrzymanie mieszkańców przebywających w Domu Pomocy Społecznej na podstawie wcześniejszych przepisów.

W 2017 roku dochody Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu wyniosły 6 376 959,49zł i pochodziły z tytułu odpłatności mieszkańców oraz dopłaty gmin, z których osoby były skierowane w tym dopłata za mieszkańców Kalisza przekazywana przez MOPS Kalisz w wysokości 3 904 649,16zł. Łącznie na utrzymanie 180 mieszkańców DPS wydatki wyniosły 7 507 987,41zł. Jest to placówka całodobowa i obowiązujące standardy wymuszają zatrudnienie personelu w wymiarze 126 etatów. Jest to jedna z najkosztowniejszych form pomocy.

2. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu

Dzienny Dom Pomocy Społecznej jest placówką dziennego pobytu dla osób, które ze względu na wiek, stan zdrowia, sytuację życiową oraz warunki rodzinne nie są w stanie w stopniu wystarczającym sprostać niektórym potrzebom życiowym i samodzielnie, prawidłowo funkcjonować w swoim środowisku. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu dysponuje 110 miejscami.

Z usług świadczonych przez Dzienny Dom Pomocy Społecznej w 2017 roku skorzystały 122 osoby. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu realizował zadania poprzez terapię zajęciową, działalność opiekuńczą, pracę socjalną, działalność rehabilitacyjną i terapeutyczną, a także zapewnienie posiłku/obiadu.

W 2017 roku dochody Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu wyniosły 156 094,88zł, wydatki 799 802,77zł. Jest to preferowana, ze względów ekonomicznych, forma pomocy dla seniorów. Miesięczny koszt utrzymania jednej osoby wynosi niewiele ponad 600 zł a przy uwzględnieniu odpłatności osób korzystających – niespełna 500 zł. Liczba zatrudnionego personelu wynosi 13,5 etatów.

3. Środowiskowy Dom Samopomocy „TULIPAN” w Kaliszu

Środowiskowy dom samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan” w Kaliszu jest placówką dziennego pobytu dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, a także osób, których specyficzne zaburzenia rozwojowe uniemożliwiają pobyt w innego rodzaju placówkach. Osobom tym zapewnia się podstawowe świadczenia opiekuńczo - wychowawcze, rekreacyjne,

rehabilitacyjne, a także umożliwia spożywanie gorącego posiłku. W 2017 roku z pomocy Środowiskowego Domu Samopomocy „Tulipan” w Kaliszu skorzystały 53 osoby.

W Ośrodku funkcjonuje 5 grup, do których są przydzielane osoby ze względu na ich potrzeby psychofizyczne:

1. I GRUPA PIELEGNACYJNO-REHABILITACYJNA (zaspokojenie podstawowych potrzeb osób niepełnosprawnych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa),
2. II GRUPA STYMULACJI ZABAWOWEJ (rozwój poznawczy, społeczny, emocjonalny przy wykorzystaniu techniki zabawy),
3. II GRUPA STYMULACJI POZNAWCZEJ (powiększanie i utrwalanie uczestnictwa w życiu bliższego i dalszego otoczenia, budzenie i podtrzymywanie aktywności),
4. IV, V GRUPA PRZYSPOBIENIA DO ŻYCIA (doskonalenie w zakresie samoobsługi i zaradności życiowej).

Odpłatność miesięczną za usługi świadczone w ośrodkach wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi, ustala się w wysokości 5% kwoty dochodu osoby samotnie gospodarującej lub kwoty dochodu na osobę w rodzinie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kwotę 300% odpowiedniego kryterium dochodowego:

1. dla osoby samotnie gospodarującej: $634 \text{ zł} \times 300\% = 1.902,00 \text{ zł}$,
2. w rodzinie: $514 \text{ zł} \times 300\% = 1.542,00 \text{ zł}$.

Aktualnie uczestnicy ponoszą niewielką odpłatność, a 32 osoby korzystały z usług ŚDS „Tulipan” nieodpłatnie.

W 2017 roku dochody Środowiskowego Domu Samopomocy „Tulipan” w Kaliszu wyniosły 24 258,85zł.

Funkcjonowanie ŚDS „Tulipan” w Kaliszu jest zadaniem zleconym przez administrację rządową. Wojewoda Wielkopolski w 2017 roku przekazał na działalność ŚDS dotację w wysokości 790.312,09 zł. to jest po 1317,29 zł na jednego mieszkańca. Miasto Kalisz dodatkowo dofinansowało ŚDS w wysokości 640.677,71 zł. Łączne wydatki ŚDS „Tulipan” wyniosły 1 430 989,80 zł. Liczba miejsc w ŚDS „Tulipan” wynosi 50. Liczba etatów wynosi 20,75.

4. Dom Dziecka w Kaliszu

Do 2011 roku Dom Dziecka funkcjonował na podstawie ustawy o pomocy społecznej a od roku 2012 funkcjonuje na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Dom Dziecka w Kaliszu znajduje się przy ul. Skarszewskiej i przeznaczony jest na 30 miejsc oraz Filia Domu Dziecka znajduje się w bloku przy ul. Prostej i przeznaczona jest na 10 miejsc (łącznie 40 miejsc).

Dom Dziecka w Kaliszu zapewnia opiekę dzieciom, których rodzice nie spełniają funkcji rodzicielskich. U dzieci występują sprzężone zaburzenia psychiczne i emocjonalne. W Filii Domu Dziecka zamieszkuje młodzież starsza, która pod okiem wychowawców przygotowuje się do procesu usamodzielnienia.

Po raz pierwszy od kilku lat zdarzyło się, że w Domu Dziecka w Kaliszu nie były wykorzystane wszystkie miejsca. W 2017 roku średnio miesięcznie przebywało 36 dzieci. Na przestrzeni roku miało miejsce 9 nowych przyjęć, natomiast 11 wychowanków opuściło placówkę:

- 3 dzieci zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej,
- 5 wychowanków osiągnęło pełnoletność i założyło własne gospodarstwo domowe,
- 2 dzieci powróciło do rodziny naturalnej.

W kaliskim Domu Dziecka miesięczny koszt utrzymania wychowanka w placówce w 2017 roku wynosił w styczniu - 4 572,98 zł i od lutego do grudnia - 4 736,97 zł.

Jest to placówka całodobowa. Liczba etatów wynosi 35,5.

5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu

Reasumując szeroko opisaną działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej należy zauważyć że jego pomoc jest kierowana do kilku tysięcy mieszkańców Kalisza, którzy zmagają się z różnymi problemami życiowymi. Kumulacja różnych problemów społecznych powoduje, że praca socjalna jest coraz trudniejsza i wymaga większego zaangażowania ze strony pracownika socjalnego, który dynamicznie musi dostosować odpowiednie narzędzia pracy. Zmienia się charakter pracy oraz zmieniają się oczekiwania wobec pracownika socjalnego. Aktualnie kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu to 100 etatów merytorycznych i 19,5 etatu pracowników na stanowiskach urzędniczych i obsługi z Działu Organizacyjno – Administracyjnego i Działu Finansowo – Księgowego. Wielość i różnorodność skomplikowanych zadań stawianych przed pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu wymusza zatrudnienie wysoko wykwalifikowanej kadry. Realizowane zadania sprawiają, że pracownicy socjalni poza wymaganymi kwalifikacjami permanentnie je podnoszą kończąc studia podyplomowe i zdobywając specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego. Wśród asystentów rodzin i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej poza pracownikami socjalnymi są przede wszystkim pedagodzy. Niezbędni są również psycholodzy, szczególnie do zadań interwencji kryzysowej, jak również w pracy z rodzinami w kryzysie i rodzinami zastępczymi. Niestety, ostatnio zauważalna jest rezygnacja pracowników z zatrudnienia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kaliszu, co jest tłumaczone niskim wynagrodzeniem pracowników i jednocześnie dużym zapotrzebowaniem, szczególnie na pracowników socjalnych w ościennych gminach, które oferują wyższe wynagrodzenie przy mniej uciążliwej pracy. Poza tym są komórki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu, które wykonują swoje zadania całą dobę w równoważnym czasie pracy. Pracownicy zatrudniani w systemie zadaniowego czasu pracy wykonują swoje obowiązki w różnych godzinach: popołudniowych i popołudniowych, w różnych dniach również ustawowo wolnych od pracy. Tak więc z tego względu nie jest to atrakcyjna praca.

Ponadto pracownicy socjalni dużą część swoich obowiązków wykonują w terenie, docierając do miejsca zamieszkania osób wymagających pomocy, bez względu na odległość i warunki atmosferyczne.

Często odwiedzają osoby z zaburzeniami psychicznymi, uzależnione, agresywne, co stwarza zagrożenie dla ich zdrowia co najmniej psychicznego (lęk). Pracownik socjalny porusza się w terenie najczęściej sam. Wprawdzie ma zagwarantowane ustawą, że może prosić o asystę policji ale trudno z góry przewidzieć wszystkie sytuacje zagrożenia.

W ostatnich miesiącach z różnych powodów zwolniło się 10 pracowników socjalnych i 2 asystentów rodzin.

Odzwierciedleniem wielości spraw realizowanych przez MOPS w Kaliszu jest również realizacja budżetu Miasta Kalisza w wielu zadaniach, zarówno gminy jak i powiatu, zadań na porozumienia pomiędzy jst, zadań zleconych oraz PFRON. W 2017 roku MOPS w Kaliszu zrealizował budżet w 25 rozdziałach i jego wykonanie wynosiło 35 399 587,53 zł. Ponadto poza budżetem wydatkowano środki PFRON na kwotę 2 774 873,00 zł.